

บันทึกสภาวะการณ์ปัจจุบัน

โดย

นายสุทธิเกียรติ พุ่มพวง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

บันทึกสภาวะการณ์ปัจจุบัน

โดย
นายสุทธิเกียรติ ฟูมพวง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

CURRENTLY RECORD OF EVENTS

By

Mr. Sutikierd Pumpoung

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Fine Arts Program in Visual Arts

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2015

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “บันทึกสภาวะการณ์ปัจจุบัน” เสนอโดย นายสุทธิเกียรติ พุ่มพวง เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารทัศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. อาจารย์ชูศักดิ์ ศรีขวัญ
2. อาจารย์ปัญญา วิจินธนสาร

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์เกียรติคุณปรีชา เกาทอง)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ปริญญา ตันตีสุง)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ชูศักดิ์ ศรีขวัญ)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิริยญา ดวงรัตน์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ปัญญา วิจินธนสาร)

...../...../.....

56004210: สาขาวิชาทัศนศิลป์

คำสำคัญ: บันทึกสภาวะการณ้ปัจจุบัน/ จิตรกรรมไทยร่วมสมัย

สุทธิเกียรติ พุ่มพวง: บันทึกสภาวะการณ้ปัจจุบัน. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

อ. ชุศักดิ์ ศรีขวัญ และ และ อ.ปัญญา วิจินธนสาร. 60 หน้า.

วิทยานิพนธ์หัวข้อเรื่อง “บันทึกสภาวะการณ้ปัจจุบัน” เป็นการสร้างสรรค์จิตรกรรมไทยร่วมสมัย โดยอาศัยโครงสร้างรูปแบบจิตรกรรมฝาผนังมาถ่ายทอดและแสดงออกทางทัศนคติในลักษณะการบันทึกร่างวาดพฤติกรรมของผู้คนและเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงสัญลักษณ์ เพื่อสะท้อนปรัชญาการอยู่ร่วมกันและการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสภาวะการณ้ปัจจุบัน

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

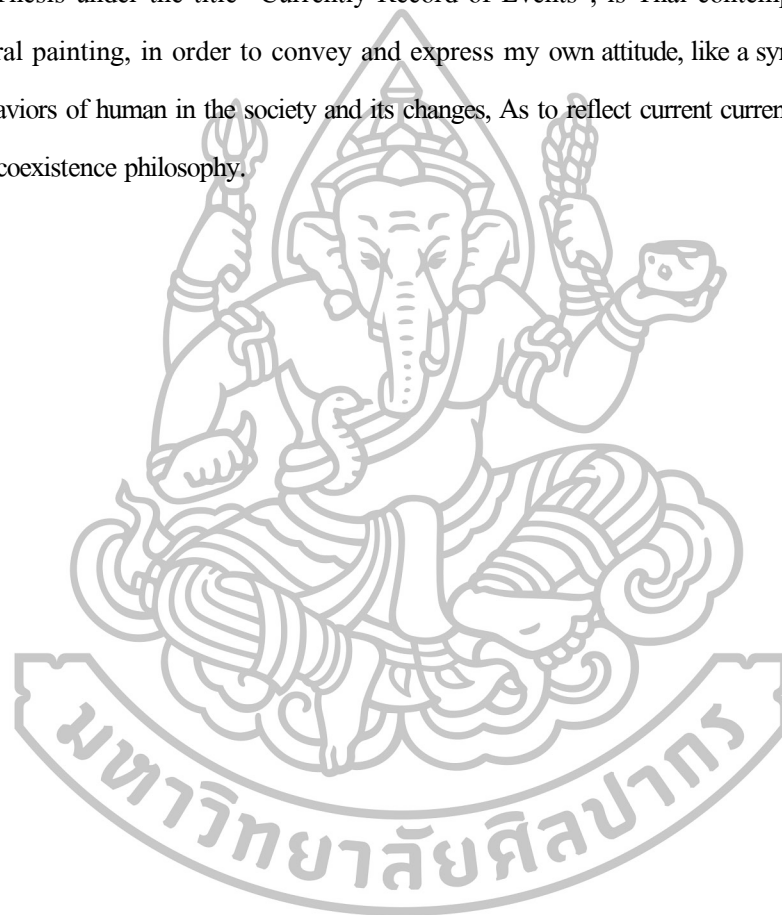
56004210: MAJOR: VISUAL ARTS

KEY WORD: CURRENTLY RECORD OF EVENTS / THAI CONTEMPORARY PAINTING

SUTIKIERD PUMPOUNG: CURRENTLY RECORD OF EVENTS. THESIS

ADVISORS: CHUSAK SRIKWAN, AND. PANYA VIJINTHANASARN. 60 pp.

Thesis under the title “Currently Record of Events”, is Thai contemporary painting based on mural painting, in order to convey and express my own attitude, like a symbolic recording of events, behaviors of human in the society and its changes, As to reflect current current human way of life and Their coexistence philosophy.

Program of Visual Arts

Graduate School, Silpakorn University

Student's signature

Academic Year 2015

Thesis Advisors' signature 1. 2.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ไม่อาจประสบความสำเร็จได้ หากไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่อยู่เบื้องหลังหลายๆท่าน ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาการทำงาน ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

ข้าพเจ้าขอน้อมรำลึกพระคุณของบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด สถาบันการศึกษาและคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้อบรมสั่งสอน ตลอดจนเป็นกำลังใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะ และขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนช่วยให้งานศิลปนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงในทุกประการ

ขอขอบคุณ อ. ชูศักดิ์ ศรีขวัญ และ อ.ปัญญา วิจินธนสาร อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำงานครั้งนี้ ที่กรุณาให้คำแนะนำและช่วยเหลือในทุกขั้นตอนการทำงาน ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในรายงานการศึกษาครั้งนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา.....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
สมมติฐานของการศึกษา	2
ขอบเขตของการศึกษา.....	2
ขั้นตอนการศึกษา.....	3
แหล่งข้อมูล.....	3
วิธีการศึกษา	3
2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน	5
อิทธิพลในงานจิตรกรรมฝาผนัง	7
ทัศนคติที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์	20
อิทธิพลที่ได้รับแรงบันดาลใจจากหนังสือวรรณกรรมที่สะท้อนสังคม	20
3 การกำหนดรูปแบบและวิธีการในการสร้างสรรค์.....	25
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	25
ทัศนธาตุที่ใช้ในงานสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	33
4 การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	35
การสร้างสรรค์และพัฒนาการในผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1.....	35
การสร้างสรรค์และพัฒนาการในผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2.....	38
การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	45

บทที่	หน้า
5 บทสรุป.....	54
รายการอ้างอิง	55
ภาคผนวก	56
ประวัติผู้วิจัย	60

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	จิตรกรรมไทยบนตู้พระธรรมภายในพระที่นั่งพุทไธสวรรย์.....	11
2	จิตรกรรมฝาผนังวัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม	11
3	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.....	12
4	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.....	12
5	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.....	13
6	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.....	13
7	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดบวรศรีทวารวดี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	14
8	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดบวรศรีทวารวดี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.....	14
9	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดบวรศรีทวารวดี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.....	15
10	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดบวรศรีทวารวดี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.....	15
11	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดท่าข้าม อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่.....	16
12	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดท่าข้าม อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่.....	16
13	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดท่าข้าม อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่.....	17
14	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดท่าข้าม อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่.....	17
15	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดวัดบ้านก่อ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง.....	18
16	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดวัดบ้านก่อ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง.....	18
17	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดวัดบ้านก่อ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง.....	19
18	ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดวัดบ้านก่อ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง.....	19
19	ภาพวัสดุอุปกรณ์.....	25
20	ภาพตัวอย่างภาพร่างต้นแบบด้วยปากกามและดินสอบนกระดาษ.....	26
21	ภาพตัวอย่างภาพร่างต้นแบบด้วยสีบนกระดาษ.....	27
22	ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	29
23	ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	29
24	ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	30
25	ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4.....	30
26	ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5.....	31
27	ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6.....	31
28	ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 7.....	32

ภาพที่		หน้า
29	ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 8.....	32
30	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1.....	36
31	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2.....	36
32	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 3.....	37
33	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 4.....	37
34	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1.....	39
35	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2.....	39
36	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3.....	40
37	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4.....	40
38	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 5.....	41
39	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 6.....	41
40	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 7.....	42
41	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 8.....	42
42	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 9.....	43
43	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 10.....	43
44	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 11.....	44
45	ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 12.....	44
46	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	49
47	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2.....	50
48	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3.....	51
49	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4.....	52
50	ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5.....	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้น เมื่อมนุษย์เริ่มบันทึกเรื่องราวเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อการจดจำและเก็บรักษาความเป็นไปในอดีต ทั้งนี้ประวัติศาสตร์มีรากศัพท์ในภาษากรีก ตรงกับคำว่า “istoria” ซึ่งหากค้นหาความหมายต่อไปจะพบว่า “ประวัติศาสตร์” เป็นคำสมาสที่มาจากภาษาบาลี โดยมีการนิยามความหมายไว้ว่า ประวัติศาสตร์ คือ เรื่องราวความเป็นไปของอดีตที่ผ่านมา ซึ่งมีความคาบเกี่ยวกับ “การตั้งคำถาม” โดยคำถามที่ว่านั้น เป็นไปในลักษณะเชิงปรัชญา อย่างเช่น เหตุใด หรือ ทำไม ดังนั้นการตั้งคำถามต่อเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในทำนองที่ว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ด้วยลักษณะของคำถามดังกล่าวได้ส่งผลต่อแนวทาง วิถีความคิดของผู้คนในสมัยปัจจุบัน ซึ่งมีคุณค่าในการสะท้อนมุมมองทางสังคม

นอกจากการบันทึกเรื่องราวผ่านตัวอักษร มนุษย์ในสมัยอดีตยังมีการบันทึกเรื่องราวผ่านภาพ เช่น ภาพพิธีกรรมความเชื่อทางศาสนาที่ปรากฏอยู่ตามผนังถ้ำ ทั้งนี้การบันทึกดังกล่าวได้ส่งผลผ่านกาลเวลา จนมีการถ่ายทอดและปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย ดังเช่น ในยุคปัจจุบันได้มีการคลี่คลายเป็นภาพการบันทึกเรื่องราวทางศาสนา ที่งดงามด้วยทักษะชั้นสูง ซึ่งปรากฏบนผนังโบสถ์ในสังคมของชาวตะวันตกและชาวตะวันออก รวมไปถึงในสังคมไทย ตั้งแต่สมัยอดีต จิตรกรรมไทยโบราณ จะใช้ภาพเล่าเรื่องเกี่ยวกับ นิทาน วิถีชีวิต ดำเนินในพระพุทธศาสนา โดยช่างเขียนจะใช้วิธีการลำดับภาพ จากเหตุการณ์หนึ่งไปสู่อีกเหตุการณ์หนึ่งอย่างมีระบบ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ชมสามารถติดตามเรื่องราวได้ตั้งแต่ต้นจนจบ

ภาพเขียนถือเป็นเครื่องมือทางประวัติศาสตร์ชิ้นหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการบันทึกเรื่องราว เพื่อส่งทอดความทรงจำต่อคนรุ่นหลัง ซึ่งเนื้อหาภายในภาพย่อมสื่อแสดงถึงภาวะการณ์ต่าง ๆ ทางสังคมในช่วงขณะนั้น ดังเช่นสังคมไทยในทศวรรษที่ผ่านมา ประสบกับภาวะขัดแย้งทางสังคมจนนำไปสู่สถานการณ์ที่อาจเรียกได้ว่า สงครามทางความคิด อันมีต้นกำเนิดมาจากการเมือง ส่งผลให้บรรยากาศทางสังคมเต็มไปด้วยความไม่ไว้ใจและหวาดระแวงต่อกัน ซึ่งจากมุมมองต่อภาวะการณ์ดังกล่าว ข้าพเจ้าได้นำสิ่งที่รับรู้และสัมผัส มาถ่ายทอดออกเป็นผลงานเพื่อบันทึกเหตุการณ์ร่วมสมัยที่ได้ประสบตามมุมมองของตนเอง

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาและถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องราว การเปลี่ยนแปลงทางสังคม การเมือง วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และชนชั้นของผู้คนในยุคปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาภาพจิตรกรรมฝาผนังในรูปแบบของ โครงสร้าง การเล่าเรื่อง บันทึกชีวิต ในสภาพแวดล้อมต่างๆ
3. เพื่อสร้างสรรค์จิตรกรรมไทยร่วมสมัย ซึ่งมีลักษณะ 2 มิติ สื่อความหมายผ่าน สัญลักษณ์ที่กลั่นกรองจากความเป็นจริงและจินตนาการของข้าพเจ้าเอง

สมมติฐานของการศึกษา

จิตรกรรมฝาผนังของไทยในอดีต เสมือนเป็นเครื่องบันทึกและเผยแพร่พุทธศาสนา วิถีชีวิต และ เหตุการณ์ต่างๆผ่านจินตนาการอันล้ำเลิศของช่าง โดยแสดงภาพเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นมากมาย ในช่วงเวลาขณะนั้น ได้ ในฝาผนังอาจจะใช้ระนาบสี และสัญลักษณ์เพื่อแบ่งเป็นช่องของตน ในการแสดงเนื้อหาของข้าพเจ้าจึงต้องนำแรงบันดาลใจจากรูปแบบจากจิตรกรรมฝาผนัง และกลวิธีของการเล่าเรื่องมาปรับและประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ในปัจจุบัน และชีวิตประจำวันที่ข้าพเจ้าได้ สังเกต วิเคราะห์ และกลั่นกรอง เป็นสัญลักษณ์ในผลงานแต่ละชิ้น เพื่อเผยแพร่แนวคิด ซึ่งอาจก่อให้เกิดแนวทางการสะท้อนความคิด และนำเสนอประเด็นใหม่ต่อสังคมปัจจุบันและอนาคต เป็นการบันทึกการเปลี่ยนแปลงของอารมณืความรู้สึกผ่านสภาพการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวกับวิถีชีวิต สภาพแวดล้อมสังคมมนุษย์ในยุคปัจจุบัน

ขอบเขตการศึกษา

1. ด้านเนื้อหา เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตในสภาวะแวดล้อมและอารมณืที่แตกต่างของมนุษย์ในยุคปัจจุบัน
2. ด้านรูปแบบ จิตรกรรม 2 มิติ ที่มีลักษณะกึ่งนามธรรม และเน้นการสะท้อนของบุคลิกของมนุษย์ด้วยสัญลักษณ์ศิลปะ
3. ด้านเทคนิควิธีการ จิตรกรรมบนผ้าใบและกระดาษที่เป็นเทคนิคเฉพาะตน โดยให้ความสำคัญกับพื้นผิว และการขีดขีดสร้างลายเส้นจาก ดินสอ ปากกา และสี

ขั้นตอนการศึกษา

1. ค้นคว้ารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างสรรค์
2. หาความรู้และข้อมูลในการสร้างสรรค์
3. สร้างภาพร่างเบื้องต้นค้นหากลวิธีในการสื่อความหมายโดยใช้สัญลักษณ์ต่างๆ
4. เลือกสรรภาพร่างเพื่อลงมือปฏิบัติงาน
5. วิเคราะห์และประเมินผลสำเร็จจากเป้าหมายที่กำหนดไว้
6. สัมมนาวิจารณ์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

แหล่งข้อมูล

1. ศึกษาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทางอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์
2. แลกเปลี่ยนสอบถามพูดคุยกับผู้อื่น ในเรื่องราวของเหตุการณ์ต่างๆ ในอดีตและปัจจุบัน
3. ศึกษาจากศาสนาสถานต่างๆ เช่น จากจิตรกรรมฝาผนังตามวัด โบสถ์ และวิหาร
4. ศึกษาจากหนังสือที่พูดถึง สังคม สภาพแวดล้อม และความเป็นมนุษย์ในแง่มุมต่างๆ

วิธีการศึกษา

1. เพื่อศึกษาเรื่องจิตรกรรมฝาผนัง
 - 1.1 ประวัติศาสตร์และความเป็นมาของภาพจิตรกรรมฝาผนังของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
 - 1.2 ศึกษาโครงสร้างองค์ประกอบของภาพจิตรกรรมฝาผนังในศาสนาพุทธ
 - 1.3 สังเกตและศึกษาโครงสร้างทัศนธาตุทางศิลปะของจิตรกรรมฝาผนัง แนวความคิดในการสร้างสรรค์ในการจัดองค์ประกอบศิลป์ และเทคนิควิธีการในการเขียนภาพจิตรกรรมที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลทางศิลปะซึ่งมีที่มาที่ไปของแหล่งอารยธรรมที่หลากหลาย
 - 1.4 สังเกตและศึกษาลักษณะทัศนธาตุของเส้นที่เป็นตัวกำหนดเรื่องราวของภาพจิตรกรรมฝาผนัง
2. เพื่อศึกษาเรื่อง วิถีชีวิตของผู้คนในยุคปัจจุบัน
 - 2.1 สังเกตติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆ ในยุคปัจจุบัน โดยรับฟังข่าวสารจาก สื่อ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่ออินเทอร์เน็ต
 - 2.2 ศึกษาโครงสร้างทางสังคมที่แสดงออกผ่านวิถีชีวิตของผู้คน

ปัจจุบัน 2.3 สังเกตและศึกษาผู้คนที่มีวิถีชีวิตในสภาพแวดล้อมของอารมณ์ที่แตกต่างกันในยุค

2.4 สังเกตและศึกษาความมั่นคงใจจากชีวิตประจำวัน

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน

บนผืนแผ่นดินที่ถือกำเนิดขึ้นเป็นรัฐชาติ อันมีขอบเขตของอาณาจักรที่ชัดเจน ย่อมต้องมีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ การเมือง สังคม และศิลปวัฒนธรรมที่มีความจำเพาะเจาะจงของแต่ละพื้นที่ ซึ่งสิ่งประกอบสร้างเหล่านี้ต่างร่วมกันทำหน้าที่แสดงเรื่องราวอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ อย่างไรก็ตามไม่อาจปฏิเสธได้ว่าศิลปวัฒนธรรม คือสื่อหนึ่งที่แสดงออกถึงพัฒนาการทางด้านความเจริญงอกงามของผู้คนในชาตินั้น ๆ และในส่วนตัวเองที่ศิลปะสื่อแขนงหนึ่งทางวัฒนธรรมได้เข้ามาทำหน้าที่แสดงบทบาทอย่างชัดเจน

ราชอาณาจักรไทย มีศิลปะไทยที่ผ่านพัฒนาการทางความคิดและฝีมือเชิงช่างมาอย่างยาวนาน จนสามารถยึดพื้นที่ของการแสดงถึงเอกลักษณ์ประจำชาติอันวิจิตรบรรจง ซึ่งในที่นี่จะขอกล่าวถึง ศิลปะสาขาจิตรกรรมเป็นการจำเพาะ จากเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจิตรกรรมไทย ในยุคเริ่มแรกพบว่ามีพัฒนาการมาจากสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ผูกโยงกับความเชื่อในเรื่องราวทางศาสนาและวิถีการดำเนินชีวิตที่เชื่อมสัมพันธ์กับธรรมชาติ ดังจะเห็นได้จาก ผลงานจิตรกรรมไทยประเพณีที่นิยมเขียนบนฝาผนังภายในอาคารที่มีความเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาและอาคารที่เกี่ยวกับบุคคลชนชั้นสูง เช่น โบสถ์ วิหาร พระที่นั่ง วัง บนผืนผ้า บนกระดาน และบนสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ โดยมีเนื้อหาเน้นไปที่เรื่องราวเกี่ยวกับบอติตพุทธ พุทธประวัติ ทศชาติชาดก ไตรภูมิ วรรณคดีและพงศาวดารต่าง ๆ¹ ในส่วนของแบบอย่างจากธรรมชาตินั้นช่างไทยโบราณนำมาจากความผูกพันอันใกล้ชิดกับวิถีการดำเนินชีวิต เช่น ตาอ้อย ก้ามปู เปลวไฟ รวงข้าว และดอกบัว ฯลฯ แล้วจึงนำมาดัดแปลงให้เกิดเป็นลวดลายอย่างใหม่ขึ้น เช่น ลายกระหนก ลายกระจัง ลายประจำยาม และลายเครือเถา เป็นต้น

นอกจากเรื่องราวทางด้านเนื้อหาที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของชาติไทย ยังมีวิธีการสร้างสรรค์ที่ถือเป็นวิวัฒนาการทางด้านภูมิปัญญาของช่างไทยที่มีความประณีต ละเอียดและมีเอกลักษณ์เฉพาะตน ดังจะเห็นได้ว่าช่างไทยมีเทคนิคในการสร้างสรรค์ โดยมักนิยมเขียนภาพระบายสีที่แบนเรียบ โดยใช้สีที่ค่อนข้างสดใส และมีการตัดเส้นเป็นภาพ 2 มิติ ที่ให้ความรู้สึกเพียงด้านกว้างและ

¹ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. จิตรกรรมฝาผนัง, เข้าถึงเมื่อ 23 เมษายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/จิตรกรรมฝาผนัง>

ยาว ไม่มีความลึก ไม่มีการใช้แสงและเงามาประกอบ อีกทั้งจิตรกรรมไทยแบบประเพณียังมีลักษณะพิเศษในการจัดวางภาพแบบเล่าเรื่องเป็นตอน ๆ ซึ่งจะพบได้ตามผนังห้องหน้าต่าง โดยรอบ อุโบสถ วิหาร และผนังทางด้านหน้าและด้านหลังของพระประธาน นอกจากนี้ ภาพจิตรกรรมไทยยังมีการใช้สีที่แตกต่างกันออกไปตามยุคสมัย ทั้งสีเอกรงค์ และพหุรงค์ โดยเฉพาะการใช้สีหลายๆ สีแบบพหุรงค์เป็นที่นิยมกันมากในสมัยรัตนโกสินทร์ เพราะได้สีมาจากประเทศที่เข้ามาติดต่อค้าขายกับไทยในช่วงระยะเวลาดังกล่าว จึงก่อให้เกิดภาพจิตรกรรมไทยที่มีความสวยงามและสีสันที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น²

ลักษณะรูปแบบของตัวภาพในงานจิตรกรรมไทย โดยส่วนใหญ่ผู้สร้างสรรค์ไว้ในแนวทางอุดมคติ ที่แสดงออกทางความคิดให้สัมพันธ์กับเนื้อเรื่องและความสำคัญของภาพ เช่น รูปเทวดา นางฟ้า กษัตริย์ นางพญา นางรำ จะมีลักษณะเด่นงามสง่าด้วยลีลาอันช้อย แสดงอารมณ์ความรู้สึกปีติยินดี หรือเศร้าโศกเสียใจด้วยอากัปกิริยาท่าทางต่าง ๆ หากเป็นรูปยักษ์ มาร มักแสดงออกด้วยท่าทางที่บีบบั่น แข็งขัน ส่วนเหล่าวานรนิยมแสดงความลิงโลด คล่องแคล่วว่องไวด้วยการแสดงออกทางลีลาท่วงท่าและหน้าตา สำหรับกลุ่มชาวบ้านธรรมดาสามัญจะเน้นความตลกขบขัน สนุกสนานร่าเริงหรือความเศร้าเสียใจที่ขับเน้นออกมาทางใบหน้า ส่วนภาพช่างม้าเหล่าสรรพสัตว์ทั้งหลายเป็นรูปแบบการแสดงถึงชีวิตที่เป็นธรรมชาติ ซึ่งช่างไทยได้พยายามศึกษาถ่ายทอดอารมณ์ สอดแทรกความรู้สึกในรูปแบบได้อย่างลึกซึ้ง เหมาะสม สวยงาม เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ซึ่งถือว่าเป็นความภาคภูมิใจของคนในชาติ³

ผลงานจิตรกรรมไทยนับเนื่องจากอดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน กล่าวได้ว่ามีพัฒนาการทั้งทางรูปแบบ วิธีการคิด กระทั่งเทคนิคในการสร้างสรรค์ที่หลวมรวมไว้ซึ่งความเชื่อในวัฒนธรรมประเพณี และธรรมชาติที่พันผูกอยู่ในชีวิตประจำวัน จนคลี่คลายและแสดงออกผ่านผลงานอันประณีตบรรจง เกิดเป็นวิวัฒนาการทางจิตรกรรมที่ผันผ่านระยะเวลาจนมาสู่แนวทางร่วมสมัย

ความนิยมในพัฒนาการทางจิตรกรรมไทยตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน หลวมรวมความชื่นชมขึ้นในตัวข้าพเจ้า จนเกิดเป็นแรงบันดาลใจให้นำแนวทางของภาพจิตรกรรมฝาผนังไทยมาพัฒนาต่อยอดและผสมผสานจนเกิดเป็นแนวทางเฉพาะตน และเหนือสิ่งอื่นใดข้าพเจ้าเล็งเห็นว่าผลงานจิตรกรรมไทย มีความงดงามอันเป็นเอกลักษณ์ ทั้งยังสื่อถึงรูปแบบของความเป็นไทยได้

² เกียรติอนันต์ เอี่ยมจันทร์ วิถีชีวิตแนวสุขนิยม (ศิลปะมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์, พ.ศ. 2552), 5

³ วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี. จิตรกรรมฝาผนัง, เข้าถึงเมื่อ 23 เมษายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/จิตรกรรมไทย>

อย่างชัดเจน ดังนั้น จึงต้องการศึกษาหาความรู้ เพื่อเก็บรักษาคุณค่าในงานศิลปะแขนงนี้ไว้ ทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหา และเทคนิคในการถ่ายทอด เพื่อให้ผลงานจิตรกรรมของไทยก้าวไปยืนอยู่ในระดับสากลเป็นที่รู้จักของนานาประเทศ และที่สำคัญเพื่อธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติไทย ไว้เป็นสมบัติชาติให้ลูกหลาน ได้สืบค้นหาที่มาของบรรพบุรุษผ่านงานศิลป์อันทรงคุณค่า

อิทธิพลในงานจิตรกรรมฝาผนัง

จากความผูกพันในดินแดนล้านนาซึ่งถือเป็นถิ่นกำเนิดของข้าพเจ้า ได้นำมาซึ่งความนิยมในความงดงามของศิลปะอันเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งในครั้งนี้ข้าพเจ้ามีความชื่นชมในภาพจิตรกรรมฝาผนังเป็นการเฉพาะจนอาจกล่าวได้ว่าภาพจิตรภาพฝาผนังของล้านนานำมาสู่แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

จิตรกรรมฝาผนังแห่งดินแดนล้านนาไทย ส่วนมากเท่าที่พบล้วนเป็นฝีมือช่างสมัยรัชกาลที่ 5 ลงมาแทบทั้งสิ้น ไม่ว่าจะพบที่จังหวัดเชียงใหม่หรือจังหวัดน่าน ทั้งนี้อาจมีการค้นพบฝีมือช่างสมัยอยุธยาอยู่บ้าง แต่ดูเหมือนว่าจะมีเพียงแห่งเดียวเท่านั้นที่ตรงแผ่นไม้คอสองของพระวิหารน้ำแต้ม วัดพระธาตุลำปางหลวง ส่วนผลงานที่เก่าแก่ยิ่งไปกว่าสมัยรัชกาลที่ 5 ได้พบตรงส่วนอื่นที่มีให้อาคารอุโบสถและวิหาร ดังเช่น ภาพจิตรกรรมบนแผ่นผ้าที่เรียกว่า พระบฏ พับม้วนเก็บไว้ในเจดีย์โบราณที่อำเภอฮอด มีลักษณะเป็นฝีมือช่างสมัยเชียงใหม่ตอนต้น กับภาพเขียนที่พบในผนังอุโมงค์ วัดอุโมงค์เถรจันทร์ เชียงใหม่ เป็นศิลปะเชียงใหม่ตอนต้นเช่นเดียวกัน ซึ่งลักษณะโดยทั่วไปเป็นภาพโบราณที่ไม่แตกต่างไปจากจิตรกรรมโบราณในภาคกลางเท่าใดนัก นอกจากนี้ยังพบบนพระบฏเขียนบนแผ่นผ้าสำหรับแขวนบนศาลา เป็นเรื่องราวเวสสันดรชาดก ฝีมือค่อนข้างเป็นแบบแผนอย่างชาวบ้าน (Folk Art) ซึ่งยังคงมีเค้าของศิลปะล้านนาอยู่ เช่นเครื่องแต่งกายของกษัตริย์ เครื่องนุ่งห่มของสาวชาวพื้นเมือง และขนบประเพณีต่าง ๆ ในส่วนของฝาผนังพระวิหารฝีมือช่างล้านนานั้น เท่าที่พบเห็นอยู่ทั่วไป ก็มีจิตรกรรมฝาผนังที่วัดพระสิงห์ เชียงใหม่ และวัดภูมินทร์ น่าน⁴

จิตรกรรมฝาผนังภายในวิหารลายคำวัดพระสิงห์ มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของสกุลช่างล้านนาเชียงใหม่ มีการใช้เทคนิคเขียนสีฝุ่นบนผนังด้านข้างของอาคารเป็นรูปแบบของภาพจิตรกรรมเล่าเรื่องขนาดยาวต่อเนื่องกันไปตลอด ภาพอาคารสถาปัตยกรรมบนผนังด้านที่เขียนเล่าเรื่องสังข์ทองนั้น ตัวอาคารที่ปรากฏมีทั้งอาคารปราสาทราชวังและบ้านเรือนของชาวบ้าน อาคารทรงปราสาทราชวังนายช่างต้องการนำเสนอให้ดูเด่น โดยมีการปิดทอนส่วนเครื่องบนปราสาท มี

⁴ น. ณ ปากน้ำ, จิตรกรรมวัดบวรนครหลวง (กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, 2544), 6.

ยอดปราสาทราชวังเป็นแบบพม่า หลังคาใช้กระเบื้องเคลือบต่างโค้ง ที่มุมประตูเมืองมีศาลาโถงสูง และมีสิงห์ที่เชิงบันไดแบบพม่า ตรงส่วนปลายซ่อฟ้าของตัวปราสาทห้อยกระดิ่ง มีใบโพธิ์ห้อยภายในปราสาทมีอักษกลับและ โคมแก้วติดผนังเป็นการประดับ ซึ่งเป็นความนิยมในสมัยรัชกาลที่ 5 ตอนต้น สำหรับภาพเขียนฝาผนังด้านสุวรรณหงส์ ลักษณะของยอดปราสาทเป็นแบบภาคกลาง ดังนั้นจะเห็นว่าช่างเขียนใหม่เขียนอาคารปราสาทราชวังบางหลัง โดยได้รับอิทธิพลจากรัตนโกสินทร์ โดยทำเป็นยอดปรangk์ปิดทอง⁵

ภาพเทวดา หรือภาพเทพชุมนุมหันหน้าเข้าหาพระประธาน เขียนเป็นรูปเทวดาในท่าเหาะอยู่กลางอากาศ ด้วยท่าเหาะอันมีนาฏลักษณะแบบล้านนา อันเป็นลักษณะพิเศษไม่เหมือนทางภาคกลาง สวมเครื่องทรง มงกุฎ กรองสอ พานหุรีด ทองกร และสร้อยสังวาลมือหนึ่งถือดอกบัว 5 ดอก อีกมือหนึ่งถือตุ๊กสามเหลี่ยม เทวดาบางองค์ถือขันดอกไม้ และรูปเทียน⁶

ภาพตัวพระตัวนาง เป็นลักษณะนาฏลักษณะแบบล้านนา แสดงกิริยาอาการตามอารมณ์ ความรู้สึกที่ชัดเจน ในด้านการแต่งกาย เครื่องทรงของกษัตริย์มีลักษณะคล้ายแบบพม่า ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องมาจากเชียงใหม่เคยอยู่ใต้การปกครองของพม่ากว่า 200 ปี นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากรัตนโกสินทร์ดังจะเห็นได้จาก ภาพเจ้าชายผู้ครองแคว้นแคว้นต่าง ๆ ที่มีฝ้านุ่งเครื่องแต่งกายคล้ายแบบพม่าแต่ทรงเครื่องชฎามงกุฎคล้ายกับของรัตนโกสินทร์ ส่วนภาพตัวนางมักจะนุ่งผ้าทอยกดอก มีขมวดชายพกแผ่ออกด้านข้าง สวมมงกุฎ กรองสอ พานหุรีด ทองกร และสังวาลแต่งตัวคล้ายตัวละครของภาคกลาง แต่เป็นลักษณะนาฏลักษณะแบบล้านนา ลักษณะของการเขียนภาพจิตรกรรมถือเป็นแบบคลาสสิกของศิลปะเชียงใหม่ คือเส้นมีแบบฉบับเฉพาะตัว ทั้งการตัดเส้นจมูก ปาก และกิริยาอาการของตัวละครก็แตกต่างไปจากทางภาคกลาง กล่าวคือ ช่างเขียนใหม่ได้สร้างแบบอย่างสกุลช่างของตนเองขึ้นใหม่ โดยมีการปรับใช้อิทธิพลทางศิลปะพัฒนารูปแบบและวิธีการเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นขึ้น⁷

ภาพภาค คือภาพเขียนที่เป็นตัวประกอบในเรื่อง เป็นบุคคลที่ไม่สำคัญ เช่นชาวบ้านสามัญแสดงวิถีชีวิตของชาวบ้านทั่วไป ภาพจิตรกรรมฝาผนังวิหารลายคำ แสดงออกให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสมัยนั้น ได้เป็นอย่างดี ทั้งในด้านของเครื่องนุ่งห่ม เครื่องแต่ง

⁵ สมหมาย พันธุ์บ้านแหลม, สมหมาย พันธุ์บ้านแหลม สืบสายลายเส้นล้านนา, พิมพ์ครั้งที่ 1 (เชียงใหม่: จัดทำโดยศิษย์เก่าศิลปกรรม คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่, 2556), 6.

⁶ เรื่องเดียวกัน หน้า 18

⁷ เรื่องเดียวกัน หน้า 24

กายของชาวบ้าน เช่น ผู้ชายมักนิยมการสักขาหรือสักยันต์ เป็นลวดลายต่าง ๆ กัน มักจะนุ่งผ้าด้าย หักครึ่ง คล้ายผ้าขาวม้า บางคนนุ่งผ้าเตี๋ยมีผ้าขาวม้าพันรอบเอว มักไม่สวมเสื้อมีเพียงผ้าห่มไหล่ เท่านั้น สำหรับการแต่งกายของผู้หญิงชาวล้านนาจะนุ่งผ้าซิ่นไม่สวมเสื้อมีเพียงผ้าสะห้วยหลัง หรือผ้าสไบ อย่างหลวม ๆ เท่านั้น ซึ่งเป็นผ้าซิ่นแบบของชาวไทลื้อ การไว้ทรงผมที่ปรากฏใน จิตรกรรมฝาผนัง ชาวล้านนาในคอนนั้นผู้ชายคงนิยมไว้ผมทรงมหาดไทย ผู้หญิงมักไว้ผมปีกทั้ง ปอยผมลงด้านข้าง แต่สำหรับผู้หญิงพื้นบ้านนิยมไว้ผมยาว และมีคราบเป็นมวยไว้ด้านหลัง ส่วน กลุ่มคนพม่าและไทยใหญ่นิยมมุ่นมวยผม ทรงผมของเด็กมีทั้งไว้จุกและเปีย คล้ายกับค่านิยมของ ภาคกลาง เครื่องประดับที่นิยมใช้เป็นตัวต่างหู ที่ใช้ก็มี 2 ลักษณะคือ ต่างหูแบบห่วงกลมและต่างหู แบบม้วนใส่หรือเรียกว่า ลานใส่หู

ภาพตัวอักษร แสดงออกด้วยท่าทางที่บีบั้นแข็งขัน น่าเกรงขาม แต่ยังคงลักษณะการเขียน แบบภาคกลาง คือผมหยักหยิก จมูกสั้นกลม ตาเบิกโพลง ปากเสยะ เห็นฟันและเขี้ยว ถ้าคอเน้นเส้น เป็นกล้ำเนื้อ นอกจากการเน้นกิริยาท่าทาง รายละเอียดของมือ เท้า และใบหน้าต่างไปจากภาพ ของมนุษย์แล้ว ยังแสดงภาพความโหดร้ายน่ากลัว อย่างไรก็ตามการแบ่งชั้นวรรณะของอักษรจะมีไม่ เท่ากับมนุษย์ คือมีระดับเกียรติยศกับขุนนางหรือเหล่าทหารเท่านั้น

ภาพต้นไม้ ใช้วิธีการแบบเดียวกับสมัยรัชกาลที่ 5 คือใช้พู่กันและเปลือกกระดังายเป็น เครื่องมือสำหรับเขียน การเขียนต้นไม้ในจิตรกรรมฝาผนังวัดพระสิงห์ จะให้น้ำหนักค่อนข้างเข้ม เพื่อเป็นการเน้นตัวภาพให้เด่น มากกว่าที่จะเน้นชนิดต่าง ๆ ของต้นไม้ อย่างไรก็ตามยังคงรักษา หน้าที่ขององค์ประกอบในส่วนนี้ไว้เช่นเดิม คือช่วยแบ่งเรื่องราวของภาพเป็นตอน ๆ ซึ่งเป็นวิธีอัน ชาญฉลาดของช่างเขียนไทย¹⁰

ภาพสัตว์ ลวดลายภาพสัตว์ที่นำมาใช้ในงานจิตรกรรม มักจะใช้ในลักษณะของ สัญลักษณ์ แทนคำสั่งใดสิ่งหนึ่ง หรือทำหน้าที่พิทักษ์ศาสนาสถานหรือแสดงถึงพลังกำลัง หรือ แสดงให้เห็นถึงความเป็นธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ เช่น ตัวลวง ตัวลวงของล้านนามีลักษณะ คล้ายมังกรและพญานาครวมกัน จะมีเขา ปีกและขา เชื่อว่าคำว่าลวง เป็นชื่อที่เพี้ยนมาจากคำว่าเล้ง ที่แปลว่ามังกร ซึ่งหมายถึงพลัง อำนาจ ความยิ่งใหญ่ และเพศชาย เป็นต้น¹¹

⁸ เรื่องเดียวกันหน้า 36

⁹ เรื่องเดียวกันหน้า 60

¹⁰ เรื่องเดียวกันหน้า 68

¹¹ เรื่องเดียวกัน หน้า 78

ภาพเครื่องใช้ไม้สอย มีทั้งกลุ่มเครื่องสูงของเจ้านายฝ่ายเหนือ นอกจากนี้ยังมีร่ม เป็ดยก (กระบุง) น้ำคูลและน้ำถุง แอ็บข้าว ย่าม และตุ้ง¹²

จากความผูกพันในเรื่องราวทางวัฒนธรรมของล้านนา ที่ถ่ายทอดผ่านทางจิตรกรรมฝาผนังอันมีรูปแบบเฉพาะซึ่งถือเป็นความงดงามที่หาชมได้เฉพาะถิ่นเท่านั้น จึงหล่อหลอมให้ข้าพเจ้ามีแรงบันดาลใจในการหยิบยกเรื่องราวดังกล่าว ขึ้นมาสร้างสรรค์เป็นผลงานจิตรกรรมในแบบฉบับของตนเอง ทั้งนี้ ข้าพเจ้ามีความมุ่งหวังเพื่อดำรงไว้ซึ่งความงามของสกุลช่างล้านนาเพื่อให้คงอยู่ต่อไป

¹² เรื่องเดียวกัน หน้า 94

ภาพ 1 จิตรกรรมไทยบนตู้พระธรรมภายในพระที่นั่งพุทไธสวรรย์
 ที่มา: การอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนัง : พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ (29) , เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2559,
 เข้าถึงได้จาก <http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=nontree&month=102014&date=08&group=15&gblog=311>

ภาพ 2 จิตรกรรมฝาผนังวัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม
 ที่มา: กว่าจะได้วาดภาพจิตรกรรมไทย..เสน่ห์แห่งศิลปะไทย..เกือบ..ไปแล้ว!! , เข้าถึงเมื่อ
 9 พฤษภาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/buzz/2009/05/18/entry-1>

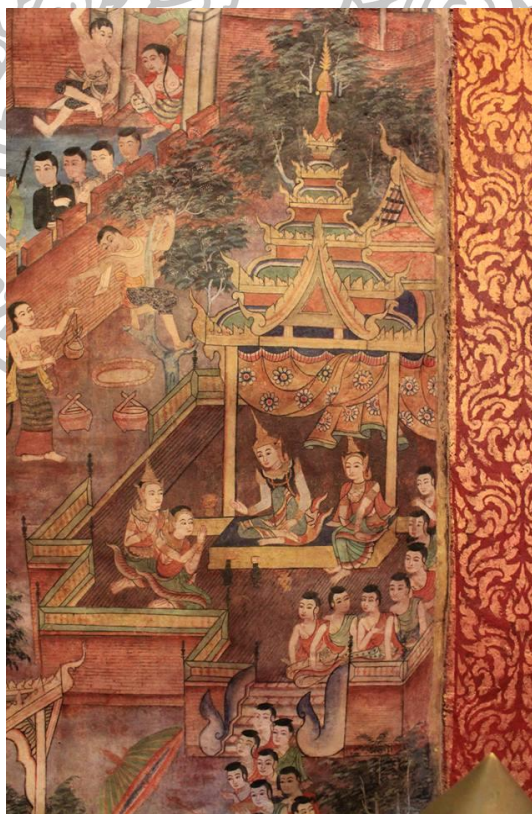
ภาพ 3 จิตรกรรมฝาผนังวัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 4 จิตรกรรมฝาผนังวัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 5 จิตรกรรมฝาผนังวัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 6 จิตรกรรมฝาผนังวัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 7 จิตรกรรมฝาผนังวัดบวรศรีทวารวดี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 8 จิตรกรรมฝาผนังวัดบวรศรีทวารวดี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 9 จิตรกรรมฝาผนังวัดบวกรกรหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 10 จิตรกรรมฝาผนังวัดบวกรกรหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 11 จิตรกรรมฝาผนังวัดท่าข้าม อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 12 จิตรกรรมฝาผนังวัดท่าข้าม อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 13 จิตรกรรมฝาผนังวัดท่าข้าม อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพ 14 จิตรกรรมฝาผนังวัดท่าข้าม อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 15 จิตรกรรมฝาผนังวัดวัดบ้านก่อ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง

ภาพที่ 16 จิตรกรรมฝาผนังวัดวัดบ้านก่อ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง

ภาพที่ 17 จิตรกรรมฝาผนังวัดวัดบ้านก่อ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง

ภาพที่ 18 จิตรกรรมฝาผนังวัดวัดบ้านก่อ อ.วังเหนือ จ.ลำปาง

ทัศนคติที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้นจะต้องมีการเลือกสรรหา คิดค้น ลักษณะที่เป็นแบบเฉพาะตน รวมถึงจะต้องผ่านการได้เรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และพัฒนาตัวเองจนมีประสบการณ์ในการทำงานสร้างสรรค์ จนมีเอกลักษณ์ที่เป็นของตัวเอง ในผลงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้านั้นเกิดจากความสนใจจากเนื้อหาเรื่องราวของการบันทึกเหตุการณ์ในจิตรกรรมฝาผนังซึ่งบอกเรื่องราวในขณะนั้นว่าอะไรเกิดขึ้นบ้างในยุคนั้น ผสมผสานกับเนื้อเรื่องตำนานเรื่องเล่าต่างๆ เช่น พุทธประวัติ นิทานชาดก เป็นต้น ข้าพเจ้าจึงนำมาประยุกต์เป็นผลงานศิลปะที่เล่าเรื่องราวปัญหาของสังคมภายในประเทศไทยในยุคปัจจุบัน มาถ่ายทอดแสดงออกเป็น อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดและ ตามความต้องการ ความเหมาะสม และให้เกิดความลงตัวมากที่สุด ในรูปแบบและเทคนิควิธีการเฉพาะตน

อิทธิพลที่ได้รับแรงบันดาลใจจากหนังสือวรรณกรรมที่สะท้อนสังคม

วรรณกรรมถือเป็นสื่อแขนงหนึ่งที่มีบทบาทในการสะท้อนมุมมองแนวคิด อันมีผลกระทบต่อการเคลื่อนไหวทางสังคม นักคิดนักเขียนด้านวรรณกรรมส่วนใหญ่ได้เน้นผลกระทบทางด้านนี้กันเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีความเชื่อว่าวรรณกรรมที่ดีจะต้องส่งผลต่อสังคมไม่มากก็น้อย ด้วยเหตุนี้จึงขอกล่าวถึงเฉพาะผลกระทบหรืออิทธิพลที่ส่งผลต่อสังคม ซึ่งมีผู้แสดงความคิดเห็นไว้หลากหลายดังนี้

สุชาติ สวัสดิ์ศรี ได้เขียนไว้ในคำนำหนังสือเรื่องนักเขียนหนุ่ม อ้างถึงใน Spender 2518 หน้าคำนำ ว่าความเป็นจริงในวรรณกรรมโดยทั่วไป ไม่ว่าจะ เป็นของต่างชาติหรือของไทยก็ตาม มักมีปรากฏการณ์สำคัญอย่างหนึ่งที่เราไม่อาจปฏิเสธได้ก็คือ วรรณกรรมเป็นกระจกเงาที่สะท้อนภาพทางสังคมและเป็นดัชนีชี้แนวของกระบวนการทางวัฒนธรรม ตลอดจนเสนอให้เห็นการยึดถือคุณค่าต่างๆของคนในสังคมแต่ละยุคสมัย ทั้งความเป็นไปทางการเมือง ความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่สะท้อนออกมา และถ้าหากจะมีความจริงที่นอกเหนือไปจากนี้อีกประการหนึ่งก็คือ วรรณกรรมเป็นสัญลักษณ์ที่บอกให้เราเห็นความจริงจังของคนในชาติ หรือความฟุ้งเฟ้อของกลุ่มคนในสังคม ทั้งนี้ย่อมแล้วแต่ว่ากลุ่มสังคมใดจะใช้กระจกเงาบานใดออกมาฉาย¹³

¹³ อิทธิพลและผลกระทบของวรรณกรรมต่อสังคม, เข้าถึงเมื่อ 28 เมษายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://personal.swu.ac.th/students/hm491010016/Literature7.htm>

นอกจากมุมมองที่มีต่อวรรณกรรมจากนักเขียนระดับแนวหน้าของเมืองไทยอย่างสุชาติ สวัสดิ์ศรีแล้ว ยังพบว่า เจตนา นาควัชระ ได้เสนอว่า วรรณกรรมเป็นสิ่งผูกพันกับสังคม และเป็นสมบัติร่วมของทุกยุคทุกสมัยทุกถิ่น การศึกษาวรรณกรรมจึงต้องควบคู่กับสังคม ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของวรรณกรรม ผู้ประพันธ์ได้แสดงความคิด ปรัชญา ตลอดจนความจริงในสังคมด้วยความสนใจและความรับผิดชอบ วรรณกรรมจึงมีอิทธิพลต่อสังคม รวมทั้งพลังในสังคมมนุษย์ด้วย¹⁴

ด้าน เสนีย์ เสาวพงศ์ อ้างถึงใน รุ่งวิทย์ สุวรรณอภิชน ม.ป.ป. หน้า 15 - 16 ได้เสนอข้อคิดเกี่ยวกับวรรณกรรมกับสังคมว่า เบื้องหลังปากกาที่สร้างงานเขียนหรือวรรณกรรม ก็คือผู้เขียนหรือนักประพันธ์ และเบื้องหลังนักประพันธ์ก็คือสังคม นั่นก็คือความเป็นจริงของวรรณกรรมทุกเล่มที่มีทัศนะของผู้เขียนสอดแทรกในงานของเขา พร้อมๆกับการถ่ายทอดประสบการณ์ของชีวิตของสังคมในงานเขียนของเขาแต่ละชิ้น ภาพของสังคมปรากฏในวรรณกรรมชิ้นนั้นๆ จะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม เป็นการมองภาพชีวิตในแต่ละบรรทัดของวรรณกรรมเล่มนั้นๆ (between the lines) ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของพระมหากุเทพ ไสกะจ่าง 2521 หน้า 1 และ 13 ที่กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นผลผลิตทางปัญญา ที่เน้นคุณค่าของชีวิตที่ดิ้นรน วรรณกรรมของคนกลุ่มใดย่อมสะท้อนชีวิตและแนวความคิดของคนกลุ่มนั้น ดังคำกล่าวที่ว่า เบื้องหลังวรรณกรรมทุกเล่มคือมนุษย์ เบื้องหลังมนุษย์คือเผ่าพันธุ์ และเบื้องหลังเผ่าพันธุ์คือสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติและสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อวรรณกรรม ดังนั้นการศึกษาวรรณกรรมจึงมิใช่แต่เพียงการอ่านตำราอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่เป็นการศึกษาภาวะทางสังคมด้วย หรือแม้แต่วิวทัศน์ของพลศกดิ์จิรไกรศิริ 2521 หน้า 105 กล่าวว่าวรรณกรรมเป็นผลงานการสร้างสรรค์ทางความคิดของมนุษย์ในยุคหนึ่งยุคใด และความคิดของมนุษย์นั้นก็ถูกกำหนดโดยสภาพทางวัตถุในขณะนั้น สภาพทางวัตถุในที่นี้ก็คือระบบสังคมของมนุษย์นั่นเอง ทิปกร 2521 หน้า 35 กล่าวสนับสนุนว่าแหล่งกำเนิดอันแท้จริงของวัตถุที่มนุษย์นำมาสร้างเป็นงานวรรณกรรมนั้น มาจากความชัดเจนในการต่อสู้ของมนุษย์ทั้งในทางตรงและทางอ้อม วรรณกรรมจึงไม่เพียงแต่เป็นผลผลิตที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อสะท้อนถ่ายทอดความชัดเจนที่ได้รับจากการต่อสู้ของชีวิตทั้งในทางธรรมชาติและทางสังคม หากยังเป็นการสร้างวัฒนธรรมเพื่อรับใช้ผลประโยชน์ของกลุ่มความคิดที่ตนสังกัดอยู่ด้วย¹⁵

สิทธา พินิจภูวดล และนิตยา กาญจนะวรรณ กล่าวเสริมว่า วรรณกรรมเป็นผลงานของมนุษย์ ดังนั้นจึงเป็นที่เก็บรวบรวมความคิด ความเป็นอยู่ และลักษณะสภาพต่างๆของมนุษย์ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไว้ด้วยกัน วรรณกรรมจึงกลายเป็นหนังสือที่สามารถสะท้อนสภาพสังคมได้

¹⁴ เรื่องเดียวกัน

¹⁵ เรื่องเดียวกัน

สังคมของผู้แต่งหนังสือมีธรรมชาติเช่นไรวรรณกรรมก็มีธรรมชาติเช่นนั้น สังคมนั้นเปลี่ยนแปลง และวิวัฒนาการไปตามเหตุการณ์อย่างไร วรรณกรรมก็กล่าวถึงเหตุการณ์อย่างนั้น เช่น เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ มีผลทำให้มนุษย์ในแต่ละสังคมประพฤติปฏิบัติตน ต่างๆกัน หรือบางครั้งก็ออกมาในรูปเดียวกัน บางครั้งก็ขัดแย้งกัน บางครั้งก็กลมกลืนกัน ผู้แต่งหนังสือที่ช่างสังเกตก็จะเลือกหาเหตุการณ์เรื่องราวจากความเป็นไปในสังคมมาผูกเป็นเรื่องขึ้น โดยตั้งจุดประสงค์ไว้ต่างๆกัน บางคนผูกเรื่องขึ้นเพื่อรายงานเหตุการณ์แต่เพียงอย่างเดียวบางคนก็ชี้ให้เห็นลักษณะที่ขัดแย้งต่างๆเพื่อเตือนสติคนในสังคม¹⁶

สำหรับ ตรีศิลป์ บุญขจร กล่าวว่า วรรณกรรมย่อมสัมพันธ์กับสังคม วรรณกรรมสะท้อนประสบการณ์ชีวิตในยุคสมัยไม่ว่าจะตั้งใจสะท้อนสังคมหรือไม่ก็ตาม นักวิจารณ์บางคนจึงกล่าวว่า วรรณกรรมเป็นคั่นช่องแห่งยุคสมัย เนื่องจากเป็นภาพถ่ายชีวิตของยุคสมัยนั่นเอง ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับสังคม มี 3 ลักษณะดังนี้คือ¹⁷

1. วรรณกรรมเป็นภาพสะท้อนของสังคม ซึ่งการสะท้อนสังคมของวรรณกรรมมิใช่เป็นการสะท้อนอย่างบันทึกเหตุการณ์ทำนองเอกสารประวัติศาสตร์ แต่เป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนและเหตุการณ์หนึ่งของสังคม วรรณกรรมจึงมีความเป็นจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่ นักเขียนบางคนมีความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นอย่างมาก เขาจะสะท้อนความปรารถนาที่จะปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น วรรณกรรมของเขาช่วยให้เห็นสิ่งที่เรียกว่าอุดมการณ์ซึ่งอาจจะเป็นอุดมการณ์ทางสังคมหรืออุดมการณ์ทางการเมืองก็ได้¹⁸

2. สังคมมีอิทธิพลต่อวรรณกรรมหรือต่อนักเขียน ซึ่งนักเขียนอยู่ในสังคมย่อมได้รับอิทธิพลจากสังคมทั้งทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา ปรัชญาและการเมือง สภาพการณ์ของปัจจัยเหล่านี้ย่อมเป็นสิ่งกำหนดโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ของเขาการพิจารณาอิทธิพลของสังคมต่อนักเขียน ควรให้ความสนใจว่านักเขียนได้รับอิทธิพลจากสังคมมาอย่างไรและเขามีท่าทีสนองตอบต่ออิทธิพลเหล่านั้นอย่างไร¹⁹

3. วรรณกรรมหรือนักเขียนมีอิทธิพลต่อสังคม นักเขียนที่ยิ่งใหญ่นอกจากมีความสามารถในการสร้างสรรค์วรรณกรรมให้มีชีวิต โน้มน้าวจิตใจผู้อ่านแล้ว ยังเป็นผู้มีทัศนะกว้างไกลกว่าคนธรรมดา สามารถเข้าใจโลกและมองสภาพความเป็นจริงได้ลึกกว่าคนทั่วไป

¹⁶ เรื่องเดียวกัน

¹⁷ เรื่องเดียวกัน

¹⁸ เรื่องเดียวกัน

¹⁹ เรื่องเดียวกัน

มองเห็น ด้วยทัศนคติที่กว้างไกลและลุ่มลึก ภาพที่เขาให้จึงเป็นจริงยิ่งกว่าความเป็นจริง ด้วยเหตุนี้ วรรณกรรมที่ยิ่งใหญ่จึงเป็นอมตะ เพราะไม่เพียงแต่จะเสนอภาพปัจจุบันอย่างถึงแก่นของความเป็นจริงเท่านั้น แต่ยังคาดคะเนความเป็นไปในอนาคตได้อีกด้วย²⁰

จากข้อมูลเกี่ยวกับวรรณกรรมดังกล่าวข้างต้นเห็นได้ว่า วรรณกรรมมีอิทธิพลต่อการสร้างกระแสดความคิดทางสังคมและเช่นเดียวกันมุมมองและเนื้อหาในผลงานวรรณกรรมได้ทำหน้าที่เป็นกระจกส่องสะท้อนมุมมองในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมให้แก่ข้าพเจ้า เนื่องจากข้าพเจ้าต้องการสร้างสรรค์ผลงานที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดมุมมองแนวความคิดขึ้นในสังคม ซึ่งมุมมองดังกล่าวอาจไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่อย่างน้อยข้าพเจ้าหวังว่าผลงานจิตรกรรมของข้าพเจ้าจะช่วยกระตุ้นความคิดและช่วยสร้างแง่มุมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นแก่สังคมไม่มากก็น้อย

²⁰ เรื่องเดียวกัน

บทที่ 3

กำหนดรูปแบบและวิธีการในการสร้างสรรค์

ข้าพเจ้าได้นำเสนอเนื้อหาสาระจาก การบันทึกสภาวะเหตุการณ์ในปัจจุบัน ที่พูดถึงความเหลื่อมล้ำทางสังคม การเมือง วิถีชีวิต และชนชั้นของผู้คนในยุคปัจจุบัน โดยแสดงออกถึงความคิดสื่อความหมายผ่านสัญลักษณ์ ความรู้สึก ที่กลั่นกรองจากความเป็นจริง ในรูปแบบจิตรกรรมไทยร่วมสมัย ซึ่งมีลักษณะ 2 มิติ ผ่าน โครงสร้างของจิตรกรรมฝาผนัง

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

1. การหาข้อมูลที่ศึกษา

1.1 การศึกษาจากแหล่งข้อมูลจาก ข่าวสาร เหตุการณ์ต่างๆที่มีปัญหาหลายๆด้านในสังคมในปัจจุบัน มีต้นกำเนิดมาจาก ความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียม ความวุ่นวาย ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในประเทศไทย โดยศึกษาผ่านทางอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และทำการแลกเปลี่ยนสอบถามกับผู้อื่นที่เคยมีประสบการณ์กับปัญหาทางสังคมในเรื่องต่างๆ

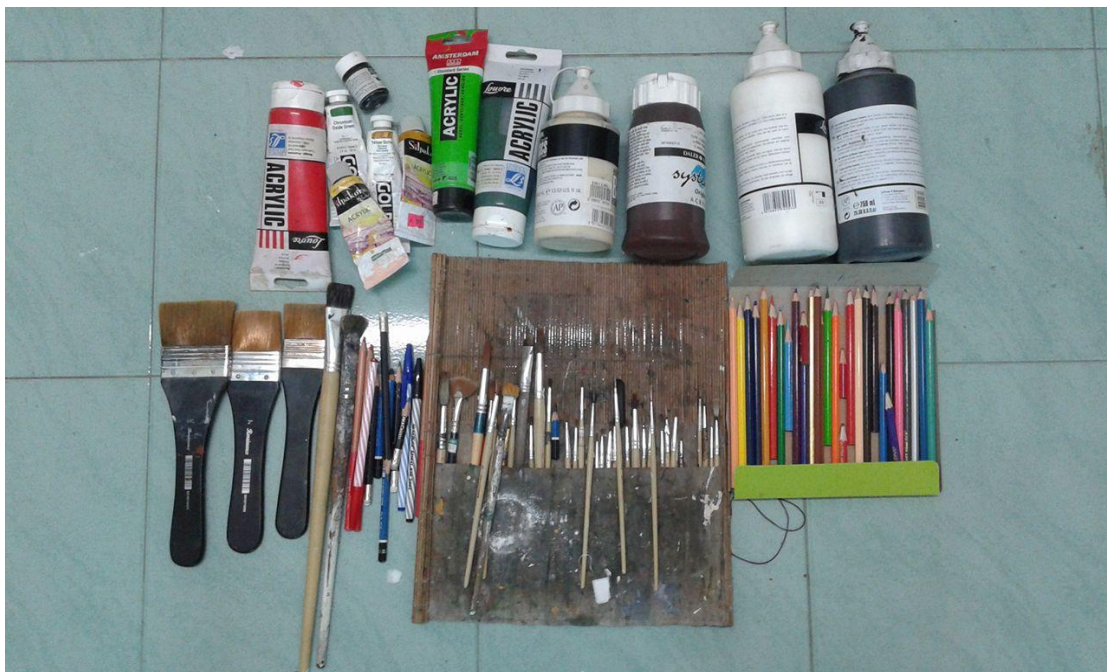
1.2 การศึกษาหาข้อมูลจากหนังสือประเภท บทกวี วรรณกรรม บทความวิชาการ โดยมีเนื้อหาในเชิงประวัติศาสตร์ จิตวิทยา ปรัชญา และการเมือง

1.3 การศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับจิตรกรรมฝาผนังของประเทศไทย โดยศึกษาลักษณะทัศนธาตุ การจัดองค์ประกอบของภาพ เทคนิคกระบวนการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนัง

1.4 การศึกษาหาข้อมูลจากผลงาน ทัศนศิลป์ทุกแขนงที่ชื่นชอบ และมีแนวคิดเนื้อหาที่กล่าวถึงการสะท้อนสังคมในแง่มุมต่างๆ

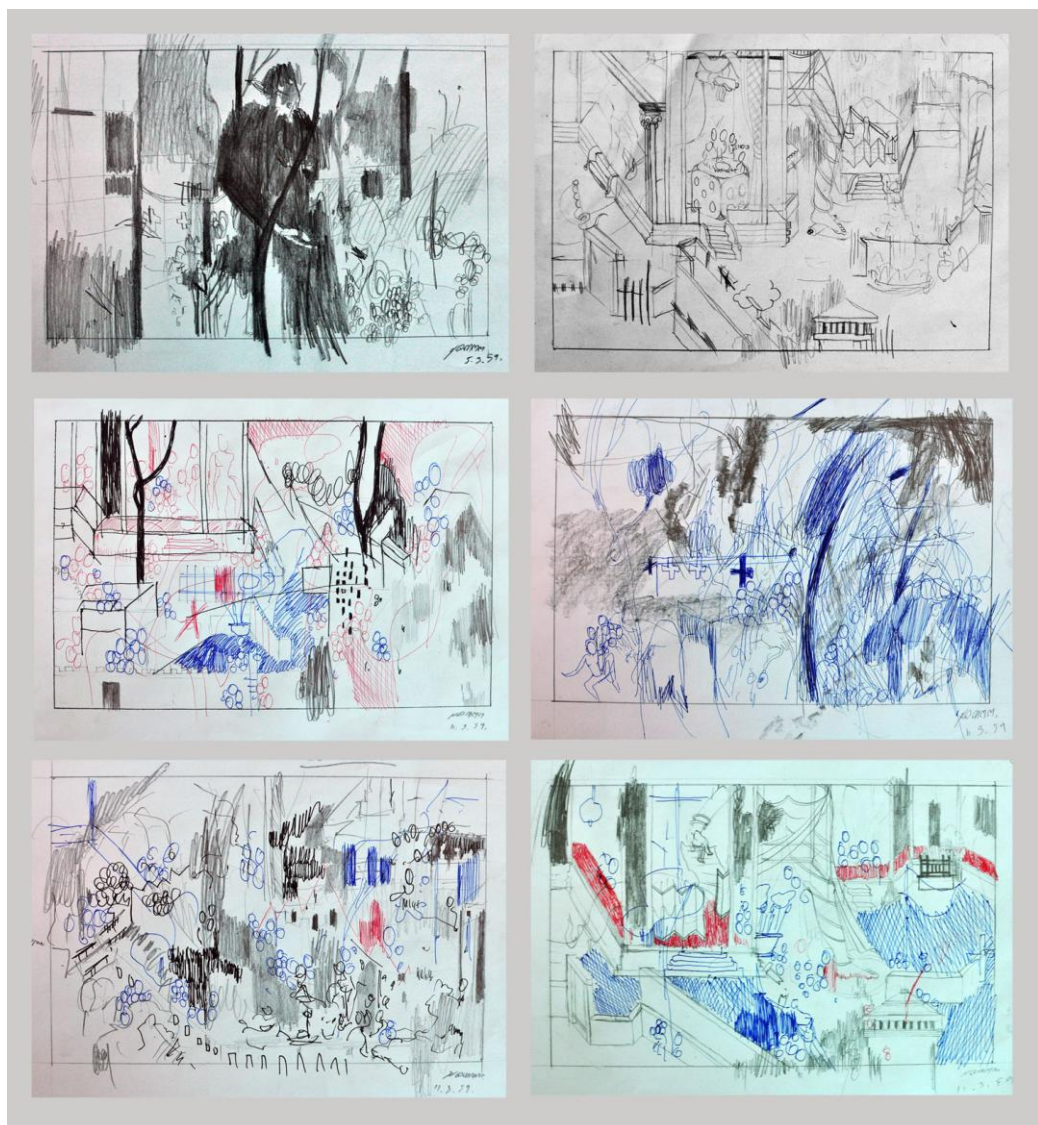
2. การสร้างภาพร่าง

การสร้างภาพร่างเกิดจากการศึกษาข้อมูล ข่าวสาร จากเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคมไทย และข้าพเจ้านั้นได้ทำความเข้าใจในตนเอง จากประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ ในเหตุการณ์ต่างๆที่ข้าพเจ้านั้นได้ศึกษา แล้วกลั่นกรองความคิดของข้าพเจ้าเป็นตะกอน อารมณ์ ความรู้สึก ที่ข้าพเจ้ารับรู้จากสถานการณ์ภายนอก เข้ามาไว้ข้างในแล้วปล่อยออกมาผ่านภาพร่าง โดยการสร้างภาพร่างนั้น เป็นการทดลองจัดวางรูปทรง น้ำหนัก พื้นที่ว่าง และองค์ประกอบเพื่อให้เกิดโครงสร้างโดยรวมก่อนที่จะสร้างสรรค์ผลงานจริง

ภาพที่ 19 ภาพวัสดุอุปกรณ์

ภาพที่ 20 ภาพตัวอย่างภาพร่างต้นแบบด้วยปากกาและดินสอบนกระดาษ

ภาพที่ 21 ภาพตัวอย่างภาพร่างต้นแบบด้วยสีบนกระดาษ

3. ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานจริง

นำภาพร่างมาเป็นต้นแบบขยายผลงาน โดยเพิ่มอารมณ์ความรู้สึก ตามที่ต้องการ โดยไม่ยึดติดภาพร่างจนเกินไป คือ สามารถปรับเปลี่ยน ลดหรือเพิ่มเติม เพื่อให้ตรงกับความรู้สึกส่วนตัวให้มากที่สุด ซึ่งต้องการแสดงผลของการสร้างสรรค์ที่สะท้อนถึงการบันทึกสภาวะเหตุการณ์ในยุคปัจจุบัน ในรูปแบบของโครงจิตรกรรมฝาผนัง โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 เตรียมภาพร่างเพื่อขยายลงบนเฟรมผ้าใบที่มีขนาดสัดส่วนตามภาพร่าง

3.2 ร่างภาพด้วยดินสอ กำหนดตำแหน่งกลุ่มของรูปทรง และพื้นที่ว่าง ตามที่กำหนดไว้ก่อนแล้วในภาพร่าง ขณะเดียวกันก็สามารถเพิ่มเติม หรือลดทอนบางส่วน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมลงตัวของโครงร่าง และองค์ประกอบโดยรวมของภาพ

3.3 ในขั้นตอนการสร้างสรรค์ ภายหลังจากการร่างโครงสร้างของภาพ การสร้างสรรค์ผลงานทุกชิ้นนั้น จะไม่ยึดหลักการ ขั้นตอน รูปแบบ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ชัดเจนตายตัว โดยจะอธิบายกระบวนการสร้างสรรค์โดยสังเขปดังนี้

สร้างโครงสร้างด้วยน้ำหนักของสีและที่แปร่ง ตามอารมณ์ ความรู้สึก นึกคิด โดยมีโครงสร้างขององค์ประกอบที่ร่างไว้แล้ว ทำการขีดเขียนและตัดเส้นรูปทรงและรายละเอียดต่างๆ ของภาพ ทำการเน้นรูปทรงหลักให้มีความชัดเจนขึ้นมา โดยใช้น้ำหนักของสีที่มีความเข้มและการขยี้เขียนของลายเส้น เป็นตัวค้ำรูปทรงของภาพและรูปทรงตำแหน่งอื่นๆ ในขณะนั้นก็จะมีการทาสีทับซ้อนตามรูปทรงองค์ประกอบของภาพ แล้วทำการขีดเขียน ตัดเส้น หรือปล่อยเป็นพื้นที่ว่างของภาพตามความเหมาะสมของชิ้นงานนั้นๆ

3.4 ทำกระบวนการเทคนิคเดิมซ้ำๆ ด้วยการเพิ่มปริมาณความเข้มข้นของเนื้อสีขึ้น จากอ่อนสุด จนถึงเข้มสุดเพื่อให้เกิดน้ำหนักตามที่ต้องการ พร้อมทั้งสร้างพื้นผิวในส่วนของรูปทรงวัตถุต่างๆภายในภาพ ด้วยเทคนิควิธีการเดิมเพียงแต่เปลี่ยนแปลงวัสดุจริงจากผ้ามุ้ง ผ้าแพร มาเป็นผ้าชีทหรือผ้าตาข่ายซึ่งมีลักษณะลวดลายที่หายากว่า นอกเหนือจากวัสดุที่เป็นผ้าตาข่ายต่างๆแล้ว ยังมีการนำวัสดุอย่างอื่นมาสร้างพื้นผิวอีกด้วย เช่น ใยมะพร้าว ใยสังเคราะห์ และฟางข้าว เป็นต้น

3.5 วิเคราะห์ตรวจสอบภาพรวมของเนื้อหาสาระ รายละเอียด และทัศนธาตุต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ภายในผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ชิ้นนั้นๆ ทั้งโดยตนเอง และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อหาข้อดี และข้อเสียในผลงาน ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบ เทคนิควิธีการ และกระบวนการนำเสนอให้ตรงตามวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะนำไปพัฒนาสร้างสรรค์ในชิ้นต่อไปให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ภาพที่ 22 ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์
 ขั้นที่ 1 ทำการใช้สก็อตเทปยึดผ้าใบติดเข้ากับผนัง เพื่อทำการเตรียมพื้นผ้าใบ ในการ
 ปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงาน

ภาพที่ 23 ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์
 ขั้นที่ 2 ทำการลงสีรองพื้นบนผ้าใบ เพื่อให้เห็น โครงสร้างของน้ำหนักต่างๆในผลงาน

ภาพที่ 24 ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์
 ชั้นที่ 3 ร่างโครงสร้างผลงานด้วยดินสอและชอล์กสี

ภาพที่ 25 ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์
 ชั้นที่ 4 ทำการคัทรูปทรงของโครงสร้างภาพที่ร่างเอาไว้ ด้วยการตัดเส้นของภู่กันและการ
 ชูค ชีด ของดินสอ

ภาพที่ 26 ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์
 ขั้นที่ 5 ทำการใส่รายละเอียดในโครงสร้างหลักของภาพ

ภาพที่ 27 ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์
 ขั้นที่ 6 ทำการใส่รายละเอียดในตำแหน่งต่างๆที่กำหนดไว้ และทำการเพิ่ม-ลด น้ำหนัก
 ของภาพตามความเหมาะสม

ภาพที่ 28 ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์
ชั้นที่ 7 ทำการเพิ่ม-ลด น้ำหนักของภาพตามความเหมาะสม

ภาพที่ 29 ภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์
ชั้นที่ 8 นำผ้าไปมาจึงเข้ากับโครงเฟรม ตรวจสอบโครงสร้างของภาพ แล้วทำการใส่
รายละเอียดเพิ่มเติม และทำการเพิ่ม-ลด น้ำหนักให้ลงตัว เพื่อดูความสมบูรณ์แบบของภาพ

ทัศนธาตุที่ใช้ในงานสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์ ประกอบด้วย รูปทรง เส้น สี น้ำหนัก ที่ว่างและพื้นผิว โดยนำมาผสานกับเทคนิควิธีการและจินตนาการและความมั่นคงใจจาก บันทึกสภาวะการณ์ ปัจจุบัน ต่อไปนี้

1. รูปทรง คือส่วนที่เป็นรูปธรรมของงานศิลปะ รูปทรงเป็นตัวละครสำคัญที่สื่อความหมายจากศิลปินไปสู่ผู้ดู และด้วยรูปทรงเพียงส่วนเดียว ศิลปินก็สามารถสื่อความหมายได้อย่างสมบูรณ์ โดยไม่ต้องอาศัยเรื่องหรือเนื้อเรื่องใดๆ รูปทรงจึงมีความสำคัญที่สุด จนอาจกล่าวได้ว่า รูปทรงคืองานศิลปะ²¹

สิ่งที่ข้าพเจ้าสร้างสรรค์รูปทรงต่างๆ ขึ้นนั้น มีทั้งรูปทรง เล็ก กลาง ใหญ่ ล้วนแล้วประสานกลมกลืนกันอย่างมีเอกภาพ รูปทรงต่างๆ ให้ความพอใจต่อความรู้สึกสัมผัสทางอารมณ์พร้อมกันนั้นก็สร้างเนื้อหาให้กับรูปทรงเอง เป็นสัญลักษณ์ให้แก่ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ที่เกิดขึ้นในใจ ถ้าเปรียบกับชีวิต รูปทรงคือส่วนที่เป็นกาย เนื้อหาเป็นส่วนที่เป็นใจ รูปทรงและเนื้อหาจึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้

2. เส้น เป็นทัศนธาตุสำคัญในส่วนประกอบของผลงานของข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้าจะใช้ทัศนธาตุของเส้นเป็นหลัก ในการบันทึกเหตุการณ์ การเล่าเรื่องราว ทิศทางและอาการของเส้นนั้นมีทั้งเส้นที่นุ่มนวล ประณีต และเส้นที่แสดงความดุเดือด ก้าวร้าว คุณลักษณะของเส้นนั้นจะเล่าเรื่องที่แตกต่างกันไป สอดคล้องกับความเคลื่อนไหวควบคู่กับการผจญภัยของเส้นไปยังพื้นที่ที่มีแบบแผนและพื้นที่ที่ไม่แน่ใจว่าจะเกิดอะไรขึ้น เปรียบเหมือนเสียงประสานของดนตรีที่เคล้าไปกับทำนองตามความรู้สึกนึกคิด

3. สี โครงสร้างส่วนรวมของผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ผลงานแต่ละชิ้นจะมีลักษณะโทนสีที่แตกต่างกัน เพราะเนื้อหาเรื่องราวของผลงานแต่ละชิ้นที่ข้าพเจ้าสร้างสรรค์นั้นเป็นการบันทึกเรื่องราว เหตุการณ์ที่แตกต่างกันไป โครงสร้างของบรรยากาศของผลงานแต่ละชิ้นนั้นจึงมีการใช้โทนสีที่ต่างกัน แต่การแสดงออกทางสีของผลงานแต่ละชิ้นนั้นยังคงเล่าเรื่องราวของ อารมณ์ ความรู้สึก ที่คล้ายกัน

4. น้ำหนัก เป็นการสร้างน้ำหนักอ่อนแก่ ภายในรูปทรงกับที่ว่างทำให้เกิดปริมาตร รูปทรง โครงสร้างเรื่องราวที่กลมกลืนและขัดแย้ง รวมถึงการสร้างน้ำหนักที่ต้องการดึงดูดความ

²¹ ชลุด นิมเสมอ, องค์ประกอบของศิลปะ, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, 2553), 266.

สนใจของตัวผลงานในบริเวณที่มีความอ่อนแก่ของน้ำหนักที่ตัดกันหลายแห่งและการทับซ้อนน้ำหนัก จนทำให้ผลงานมีชีวิตและสีสันเคลื่อนไหวตามที่ข้าพเจ้ากำหนดไว้

5. พื้นผิว ในผลงานเกิดจากการกระทุ้ง การปาดป้ายตัวด ขี้ ฟูดจีดเป็นร่องรอยขรุขระ นูนและเรียบ จากสีแปร่งและคินสอ ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกหนักเบา รุนแรง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ อีกอย่างหนึ่งในการเล่าเรื่องราว โดยที่ข้าพเจ้านั้นต้องการจะบ่งบอกถึงความรู้สึกภายในที่ข้าพเจ้านั้นปฏิเสธกับเรื่องราวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

6. ที่ว่าง เป็นการกำหนดสีสันที่ออกมาในผลงานต่อเมื่อมีทัศนธาตุอื่นๆมาประกอบเป็นรูปร่าง ซึ่งที่ว่างในตัวผลงานจะเป็นการแสดงเคลื่อนไหวและการเคลื่อนไหวไปตามบทบาทของรูปทรงหลัก รูปทรงรอง และรูปทรงย่อยที่ประกอบกันในส่วนต่างๆของผลงาน

บทที่ 4

การดำเนินงานการสร้างสรรค้วทยาณิพนธ์

ผลงานสร้างสรรค้วทยาณิพนธ์หัวข้อ “บันทึกสภาวะการณ์ปัจจุบัน” นี้มีเนื้อหาสาระที่พูดถึงการบันทึกเหตุการณ์ ความโกลาหลวุ่นวาย วิกฤติการณ์ ความเป็นจริงที่ไม่อาจโต้แย้งกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในยุคปัจจุบัน ผ่านสัญญา สัญลักษณ์ที่แอบแฝง ในรูปแบบการเล่าเรื่องราวของโครงสร้างจิตรกรรมฝาผนัง จากการค้นคว้า และพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ก่อนที่จะมาปรากฏเป็นผลงานที่สำเร็จในวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ต้องอาศัยระยะเวลาในการดำเนินงานตลอดจนถึงการแก้ปัญหาในเชิงทศศิลป์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรูปแบบ แนวคิด และเทคนิควิธีการ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องสมบูรณ์ และตรงตามจุดมุ่งหมายของการแสดงออก โดยมีระยะของการพัฒนาการสร้างสรรค้วตั้งแต่ระยะแรกจนถึงปัจจุบันดังนี้

การสร้างสรรค้วและพัฒนาการในผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

ผลงานในระยะแรกเริ่มนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าในช่วงต้นของหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต การสร้างสรรค้วผลงานจิตรกรรมในระยะเริ่มต้นนั้น เป็นการค้นคว้าทั้งในรูปแบบเนื้อหา และการแสดงทางศิลปะส่วนตัว ได้ทดลองด้านเทคนิควิธีต่างๆ เพื่อตอบสนองอารมณ์ความรู้สึก ความคิด ในการสร้างผลงานระยะนี้ การแสดงออกทางศิลปะและเนื้อหายังไม่ชัดเจน มีความต้องการหลายอย่าง ขาดการคัดสรรสิ่งที่เหมาะสมกับการนำมาสร้างผลงาน แต่ก็เริ่มจุดเริ่มต้นที่น่าสนใจ พอเห็นเป็นแนวทางซึ่งสามารถนำมาพัฒนาในการสร้างผลงานให้ต่อยอดได้ เช่น ทศนาตุของเส้นที่เป็นตัวกำหนดเรื่องราว และ โครงสร้างของจิตรกรรมฝาผนัง

ภาพที่ 30 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1

ภาพที่ 31 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2

ภาพที่ 32 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 3

ภาพที่ 33 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 4

การสร้างสรรค์และพัฒนาการในผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

การสร้างสรรค์ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 นี้ ข้าพเจ้านำเสนอผลงานที่แสดงออกถึงความคิด ต่อปัญหาต่างๆภายในสังคมไทยในยุคปัจจุบัน ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบโครงสร้างของจิตรกรรมฝาผนังในรูปแบบ 2 มิติ โดยมีเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำ ความไม่เท่าเทียม ชนชั้นในสังคมไทย ฯลฯ

ในช่วงการสร้างสรรค์ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับการประสานกลมกลืน ระหว่าง เนื้อหา และ เทคนิควิธีการ เป็นการแก้ไขปัญหาจากช่วงระยะแรก โดยคำนึงถึงการลงมือปฏิบัติงานแต่ละครั้งให้นึกถึงผลที่จะต้องการแสดงออกจริงๆ ทำให้ข้าพเจ้าสามารถควบคุม และจัดการกับทัศนธาตุต่างๆที่จะส่งผลต่อการแสดงออกในรูปแบบของการบันทึกเรื่องราว และเนื้อหาของผลงานได้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการถ่ายทอดจึงนำเสนอได้อย่างลงตัว สมบูรณ์มากขึ้น และสามารถนำไปสู่การพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์ต่อไป

ภาพที่ 34 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1

ภาพที่ 35 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2

ภาพที่ 36 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3

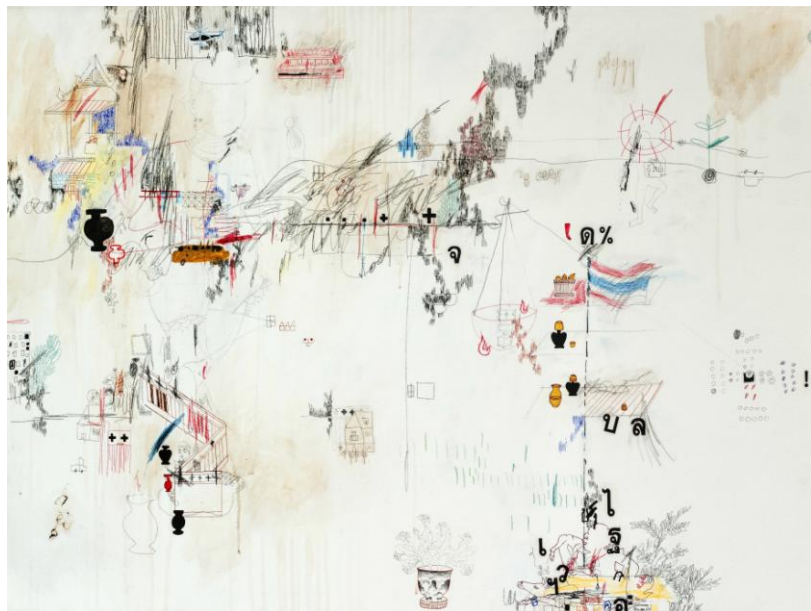
ภาพที่ 37 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4

ภาพที่ 38 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 5

ภาพที่ 39 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 6

ภาพที่ 40 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 7

ภาพที่ 41 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 8

ภาพที่ 42 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 9

ภาพที่ 43 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 10

ภาพที่ 44 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 11

ภาพที่ 45 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 12

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “บันทึกสภาวะการณ์ปัจจุบัน” เป็นการดำเนินงานสร้างสรรค์ที่มีความต่อเนื่องมาจากผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ โดยมีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ค้นพบระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานในระยะที่ผ่านมา ข้าพเจ้านำลักษณะของการบันทึกเหตุการณ์เรื่องราวจากกิจกรรมฝาผนังวัดต่างๆ มาเป็นกรณีศึกษา ซึ่งได้ศึกษารูปทรง โครงสร้าง การบันทึกเหตุการณ์ในยุคสมัยนั้นๆ นำมาเป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์ ผ่านการผสมผสานกับเหตุการณ์ปัญหาต่างๆ เกินพรรณนาที่เกิดขึ้น ในสังคมไทยในยุคปัจจุบัน เพื่อเป็นเป้าหมายในการแสดงออกผ่านทางผลงานศิลปะที่ข้าพเจ้าคาดหวังไว้

ข้าพเจ้ากำหนดผลงานวิทยานิพนธ์เป็นจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยผลงานทั้งหมด 5 ชิ้น เป็นการสร้างสรรค์ในรูปแบบ จิตรกรรมไทยร่วมสมัย ลักษณะ 2 มิติ ในช่วงเวลาการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ได้นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ ปัญหาเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ในเชิงเรื่องของความไม่เท่าเทียม ความเหลื่อมล้ำ ชนชั้นของผู้คนในสังคม ล้วนแล้วเป็นปัญหาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า เป็นเหตุการณ์ในสังคมที่มีเรื่องราวมากมายเกินพรรณนาของสิ่งมีชีวิตที่ดำเนินไปเรื่อยๆ สิ่งๆ นั้นอาจเรียกว่า “คน” ก็ว่าได้ สังคมที่เต็มไปด้วยผู้คนต่างกาลเทศะ การมองโลก มองชีวิต แบบปฏิรูปสังคมเพื่อยกระดับ ความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นแนวคิดที่แพร่หลายในบรรดาคนที่อยู่ในสังคมท่ามกลางอารยธรรมที่กล่าวกันว่าสูงส่งในสังคม ในความหมายสัญลักษณ์ของสังคมพูนสุข การบันทึกสภาวะการณ์ในสังคม มันเหมือนกับเสียงบันพึมนำรำคาญพิลึก เป็นการบันทึกในทำนองต่างๆ นับร้อยนับพันที่มันบีบคั้นจิตใจ เราอาจจะเถียงว่าสิ่งเหล่านี้มุ่งหมายไปถึงความคำติบในตัวตน แต่สิ่งเหล่านั้นอาจไม่ได้เป็นแบบนั้นก็ได้ เป็นหรือไม่เป็นนักจิตวิเคราะห์ก็คงบอกได้ยากใช่หรือไม่ใช่ การสำรวจทัศนคติคนทั่วไปก็ไม่สามารถบอกได้ แต่การที่เกิดการโต้แย้ง คือ หัวใจห้องหนึ่งของการถ่ายทอด “เรื่องราวในความเป็นไป” นี้ เพราะประหนึ่งเป็นการคัดค้าน ถ้าเรามีได้เป็นเช่นนั้น จริงๆ แล้วเราเป็นอย่างไร?

ที่มาและแนวความคิดในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ผลงานชิ้นนี้ข้าพเจ้าได้บันทึกเหตุการณ์ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับการซื้อเสียงเลือกตั้งของคนในพื้นที่แห่งหนึ่งในจังหวัดนครปฐม ซึ่งพื้นที่ที่ข้าพเจ้าพักอาศัยอยู่ มีอยู่ครั้งหนึ่งเขตพื้นที่ที่ข้าพเจ้าอาศัยอยู่นั้น มีการวางแผนขายไขไก่ที่อยู่แทบจะทุกบ้านหลังคาเรือน ไปทางไหนก็มีแต่ไขไก่ขายไว้ตลอดริมทางข้างถนน ข้าพเจ้าจึงสอบถามผู้คนในพื้นที่ว่าทำไมช่วงนี้ถึงเห็นคนตั้งแผงขายไขไก่มากมาย ทั้งๆ ที่บางคนนั้นไม่ได้ทำอาชีพค้าขายอะไรเลย คนในพื้นที่ก็ได้บอกกับผมว่า ช่วงนี้เป็นช่วงเลือกตั้งหาเสียงของนักการเมืองท้องถิ่น ที่เห็นไขไก่มากมายอย่างนี้ก็มาจากการซื้อเสียง ที่นี้ไม่ได้ซื้อเสียงด้วยเงินแต่ซื้อเสียงด้วยไขไก่ อาจเป็นเพราะการใช้เงินซื้อเสียงมันดูประเจิดประเจ้อ

ไป เขาเลยให้ไข้ไก่แทน ไข้มันเอามากินก็ได้ เอามาขายก็ได้ มันก็ไม่ได้เสียหายอะไร ซึ่งคนในพื้นที่ที่ขายสิทธิ์เสียงของตัวเองไม่ได้ตระหนักถึงความถูกต้องในเหตุและผลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเลย ข้าพเจ้าจึงหยิบยกประเด็นเรื่องราวนี้มาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ โดยข้าพเจ้าใช้สัญลักษณ์รูปทรงของคนมีหมวกสวมอยู่ที่หัวเป็นรูปไข่ มันเป็นการตั้งคำถามว่าเหตุใดจึงต้องไปขอไข้จากผู้อื่น ทั้งๆที่ตัวเอานั้นเปรียบเสมือนไข่ที่ออกหากินเองได้ ออกไข้ออกผลได้ ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะต้องไปขอของเขากิน ส่วนตัวนักการเมืองข้าพเจ้าใช้เป็นรูปทรงหลักสำคัญของภาพ ข้าพเจ้าใช้สัญลักษณ์ของตัวมารที่อยู่ในรูปลักษณะของผู้ทรงสิน โดยมีการขูดขีดขี้ของดินสอ เขียนทับใบหน้าของผู้ทรงสินซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงการปฏิเสธต่อต้านกับสิ่งที่เกิดขึ้น

ที่มาและแนวความคิดในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 นี้ ข้าพเจ้าบันทึกเหตุการณ์เกี่ยวกับปัญหาหมอกควันในจังหวัดเชียงใหม่ โดยปัญหาหลักของเรื่องนี้คือ การตัดไม้ทำลายป่า เผาป่า เผาซางข้าวโพด หากย้อนกลับไปที่ดินสายปลายเหตุก็มาจากนายทุน ที่ชวนเชื่อชาวบ้าน ในเขตพื้นที่ป่าไม้ให้หันมาปลูกพันธุ์พืชข้าวโพด โดยที่นายทุนนั้นเป็นทั้งผู้ขายเมล็ดพันธุ์พืช และรับซื้อผลผลิตจากการเก็บเกี่ยวจากชาวบ้านโดยตรง และยังมีผลประโยชน์อีกมายๆที่นายทุนนั้นตอบแทนให้ชาวบ้าน นั้นยังทำให้คนอื่นๆสนใจเข้าร่วมมือกับนายทุนมากขึ้น ปัญหาที่มีอยู่แล้วก็เพิ่มขึ้นเป็นทวีคูณ และที่สำคัญว่านั่นหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องเขตพื้นที่ป่าไม้นั้นกลับพลิกเฉยต่อเหตุการณ์ดังกล่าว เหมือนว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น เหตุการณ์ทำนองนี้เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า มีการทักท้วงร้องเรียนกับปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง แต่ก็ไร้การเหลียวแลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ข้าพเจ้าจึงหยิบยกประเด็นนี้มาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะด้วยรูปทรงโครงสร้างที่ไม่มี ความชัดเจน ไม่มีรูปทรงใดเด่นชัดไปกว่ากัน คุณกลมเครือและสับสน แต่ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นสิ่งที่ผู้คนกำลังเผชิญอยู่ ซึ่งเป็นผลทางการแสดงออกตรงกับเนื้อหาที่ข้าพเจ้าต้องการจะนำเสนอ

ที่มาและแนวความคิดในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

สังคมแบบด้อยคุณภาพ อาจหมายถึงสังคมที่มีแต่ความหวังว่าพรุ่งนี้จะดีกว่าวันนี้ดีอย่างที่ควรจะเป็น แต่ก็ไม่อาจหาข้อสรุปได้ชัดเจนว่าคืออะไรแบบไหนถึงเรียกว่าดี อาจหมายถึงความห่างไกลจากคำว่าสมบูรณ์แบบไร้ที่ติ ในช่วง 1 ทศวรรษที่ผ่านมาสังคมไทยอยู่ในภาวะสงครามความขัดแย้งทางความคิด โดยมีต้นกำเนิดมาจากการเมืองสภาพบรรยากาศและรายละเอียดที่ทุกคนนั้น ได้มองเห็น สัมผัสรับรู้ ผ่านมุมมองและประสบการณ์ส่วนตัวอยู่แล้ว ในวันเวลาขณะที่ข้าพเจ้าจะสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3 นั้นซึ่งอยู่ในช่วง พ.ศ. 2558 ซึ่งบ้านเมืองตกอยู่ภายใต้การดูแลการปกครองของรัฐบาลทหาร ซึ่งการบริหารบ้านเมืองนั้นอยู่ในขั้นที่วิกฤต มีผลเสียหลายๆด้านเห็นได้อย่างชัดเจน มีอยู่หลายๆกรณีที่ถูกผู้มีอำนาจนั้นบอกกล่าวกับประชาชนว่าจะ

แก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เราทุกคนนั้นเผชิญอยู่ โดยให้คำมั่นสัญญาว่าเวลาในการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจน แต่กลับกลายเป็นว่า ปัญหานั้นไม่ได้ถูกแก้ไข บ้างปัญหาก็แก้ไขไม่ตรงจุด และท้ายที่สุดก็ปล่อยปละละเลยปัญหานั้นเสีย ข้าพเจ้าจึงหยิบยกประเด็นนี้มาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3 โดยข้าพเจ้าใช้โครงสร้างของต้นไม้นี้ในรูปแบบของนามธรรม เสมือนเป็นร่มเงาให้ผู้อื่นนั้นได้พักพิงอาศัย แต่ทว่ามันคือสิ่งที่มีดบาด รุนแรง สับสน และมีสัญลักษณ์ของเครื่องเล่นแผ่นเสียงที่กำลังบรรเลงเพลงอยู่ เปรียบเสมือนเป็นเสียงที่คอยบอกกล่าวโฆษณาชวนเชื่อ แต่สุดท้ายก็เป็นเพียงการขายฝัน เล่นกับความคาดหวังของผู้อื่น

ที่มาและแนวความคิดในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4 และ 5

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4 และ 5 นั้นข้าพเจ้าได้บันทึกเหตุการณ์ปัญหาสังคมที่ข้าพเจ้านั้นได้รับประสบการณ์โดยตรงจากตัวของข้าพเจ้าเอง ข้าพเจ้าจะอธิบายที่มาของเหตุการณ์เรื่องราวโดยสังเขป อันเนื่องมาจากวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ข้าพเจ้านั้นถูกรถชนแล้วหนี ที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นบ้านเกิดของข้าพเจ้าเอง ตัวข้าพเจ้าได้รับบาดเจ็บสาหัสต้องรักษาตัวนานกว่า 3 เดือน ในขณะที่ข้าพเจ้ารักษาตัวนั้น ก็ทราบตัวผู้ก่อเหตุที่ขับรถชนข้าพเจ้า แต่ตัวคดีก็ไม่ได้คืบหน้าอะไร หากรู้ภายหลังว่าผู้ก่อเหตุนั้นเป็นที่รู้จักกันอย่างดีกับตำรวจร้อยเวรที่ท่าคดีนี้ และเรื่องคดีความนั้นก็ไม่เดินเรื่องไม่ส่งสำนวนคดีความ ให้กล่าวอย่างชัดเจนคือ ตำรวจไม่ได้ทำสำนวนคดีความ ทำเหมือนว่าไม่มีเหตุการณ์ที่ข้าพเจ้าถูกชนเกิดขึ้น ตัวข้าพเจ้าและครอบครัวต้องไปเที่ยวร้องขอความยุติธรรมจากสำนักงานความยุติธรรมต่างๆ ตัวคดีก็ขยับมานิดๆ ข้าพเจ้าและครอบครัวเจ็บปวดต่อเหตุการณ์ครั้งนี้มาก มองไปทางไหนก็พบแต่ความมืดมิด ในขณะที่ข้าพเจ้าและครอบครัวก็ทำการร้องเรียนกับสำนักงานต่างๆ ข้าพเจ้าได้พบเห็นผู้คนอื่นๆ ที่มาเรียกร้องความเป็นธรรมเหมือนข้าพเจ้า ต่างคนได้รับความไม่ชอบธรรม ถูกกระทำจากผู้มีอิทธิพลผู้มีอำนาจ แต่ทว่าผู้ที่ให้ความเป็นธรรมนั้นก็เชื่อว่าจะทำให้ความเป็นธรรมกับทุกคนได้เสมอไป? มันช่างเป็นความคาดหวังที่แห้งเหี่ยวและสิ้นหวังอย่างบอกไม่ถูก บิดาของข้าพเจ้าอยู่ไม่ติดบ้านต้องไปร้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ว่าผู้ใดสามารถช่วยเหลือ หรือสามารถทักท้วง เดินเรื่องคดีนี้ได้ ท้ายที่สุดก็มีคนหยิบยื่นมือมาช่วยเหลือครอบครัวข้าพเจ้า คดีนี้เต็มไปด้วยความซับซ้อนเพราะคู่กรณีและตำรวจที่ทำคดีนี้ใช้ช่องโหว่ต่างๆ ของกฎหมายตามแบบแผนที่เขาวางเอาไว้ กว่าคดีจะจบก็กินเวลานานพอสมควร เหตุการณ์ในครั้งนี้ทำให้ข้าพเจ้าได้ตั้งคำถามไว้มากมายเกี่ยวกับความถูกต้อง ความยุติธรรมว่า ถ้าไม่มีใครหยิบยื่นมือมาช่วยเหลือข้าพเจ้าล่ะ? อะไรคือกฎหมาย? ความถูกต้องคืออะไร? ทำไมผู้คนที่ไม่ได้รับความไม่เป็นธรรมถึงเรียกร้องอะไรไม่ได้? ฯลฯ ข้าพเจ้าจึงหยิบประเด็นที่มาของเรื่องนี้มาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4 และ 5 ดังนี้

ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4 โครงสร้างของภาพจะแบ่งเป็นชั้นๆแสดงถึงการแบ่งแยกชนชั้นวรรณะของผู้คน องค์ประกอบของภาพจะมีล่องลอยของการขูดขีดขี้ของผีแปร่งและดินสอดำเต็มไปทั่วทั้งภาพ แสดงถึงการปฏิเสธเรื่องราวที่เกิดขึ้น มีรูปทรงหลักเป็นรูปตัวคนขนาดใหญ่นั่งถือกระดาษดอกไม้ที่เต็มไปด้วยหนามและมีดอกไม้เพียงไม่กี่ดอก เป็นสัญลักษณ์ที่บอกถึงความอยุติธรรมนั้นมีมากกว่าความยุติธรรม

ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 5 องค์ประกอบของภาพโดยรวมมีการขูดขีดของผีแปร่งและดินสอดำเกือบทั่วทั้งภาพ แสดงถึงความเจ็บปวดและการปฏิเสธเรื่องราวที่เกิดขึ้น โครงสร้างเป็นสถาปัตยกรรมที่ไม่มีความสมบูรณ์ เป็นสัญลักษณ์ที่ข้าพเจ้านำมาใช้แทนสำนักงานตำรวจ มีขาข้างหนึ่งของคนที่มีความใหญ่โตซึ่งกำลังชุกชอนตัวตนยื่นออกมาจากตัวสถาปัตยกรรม เป็นสัญลักษณ์ที่จะบอกถึงการปิดบังความลับอะไรบางอย่างแต่ปิดได้ไม่หมด มีเขากวางตั้งอยู่บนลูกขนาดใหญ่ในสถาปัตยกรรม และมีเหล่านักบุญ เดินหยอกล้อกันบนลูกเต๋า แสดงให้เห็นถึงความไม่แน่นอนว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ย่อมเกิดขึ้นได้ และความเชื่อที่ปลูกฝังกันมาตลอดคือผู้อ่อนแอยัง ไร้อำนาจก็เป็นผู้ที่ต้องถูกล่า โดยผู้ที่แข็งแกร่งกว่าเสมอ

ภาพที่ 46 ภาพผลงานวิธานพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 47 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 48 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ภาพที่ 49 ภาพผลงานวิธานพนธ์ ชั้นที่ 4

ภาพที่ 50 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

บทที่ 5

บทสรุป

จากการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ทั้งหมด 5 ชิ้น ภายใต้วลี “บันทึกสภาวะปัจจุบัน” เป็นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไทยแบบร่วมสมัย ที่มีการแสดงออกทางด้านการบันทึกเหตุการณ์ในยุคปัจจุบัน โดยใช้โครงสร้างของจิตรกรรมฝาผนัง เป็นสื่อความหมายทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ในการเล่าเรื่องราวที่แสดงให้เห็นสภาพจิตใจ พฤติกรรมของผู้คนในยุคปัจจุบันทำหน้าที่เป็นเครื่องมือบันทึกประวัติศาสตร์ ความเป็นไปของห้วงเวลานี้ ขณะนั้น โดยเห็นสัมผัสรับรู้ผ่านมุมมองของประสบการณ์ส่วนตัว

มีข้อสรุปในปัญหาบางอย่างในการแสดงออกของผลงานคือ ในด้านของเนื้อหาที่ค่อนข้างกว้าง ในเวลาขณะเดียวกัน จึงทำให้วิทยานิพนธ์มีข้อดี และข้อเสียที่แตกต่างกันไป ข้อดีสามารถสร้างสาระสำคัญที่แสดงออกได้หลากหลาย มิใช่แค่นำเสนอรูปแบบเดียวตลอดทั้งวิทยานิพนธ์ ข้อเสียคือถ้าหากไม่กำหนดทิศทางในการนำเสนอที่ชัดเจนวิทยานิพนธ์บางชิ้นก็ไม่ตรงเป้าหมายกับประเด็นที่วางไว้เท่าที่ควร

ผลงานจิตรกรรมในวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในระดับหนึ่ง โดยมีเนื้อหา สาระ และจุดมุ่งหมายในการนำเสนอผลงานศิลปะของข้าพเจ้าออกสู่สาธารณชน โดยมิได้คาดหวังผลการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทันทีทันใด แต่หากความต้องการของข้าพเจ้าคือ การเสนอความคิด ความรู้สึกส่วนตัว โดยมุ่งเน้นต้องการชี้ให้เห็นถึง การตั้งคำถามต่อสภาวะเหตุการณ์ภายในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ว่ามีสิ่งใดบ้างที่เปลี่ยนแปลงหรือไม่ แล้วอะไรที่เปลี่ยนแปลง ในทางกลับกัน อาจจะไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง เป็นเพียงแค่การผลัดผิวเปลือกนอกบางเบาออกเท่านั้นหรือไม่อย่างไร

รายการอ้างอิง

- การอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนัง : พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ (29) , เข้าถึงเมื่อ 5 พฤษภาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=nontree&month=102014&date=08&group=15&gblog=311>
- กว่าจะได้วาดภาพจิตรกรรมไทย..เสน่ห์แห่งศิลปะไทย..เกือบ..ไปแล้ว!! , เข้าถึงเมื่อ 9 พฤษภาคม 2559, เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/buzz/2009/05/18/entry-1>
- เกียรติอนันต์ เอี่ยมจันทร์ “วิถีชีวิตแนวสุนิยม” (ศิลปะมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์, พ.ศ. 2552), 5
- ชลุค นุ่มเสมอ, องค์ประกอบของศิลปะ, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2553), 266.
- น. ณ ปากน้ำ, จิตรกรรมวัดบวรศรีทวารวดี (กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ, 2544), 6.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. จิตรกรรมฝาผนัง [online], เข้าถึงเมื่อ 23 เมษายน 2559. เข้าถึงได้จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/จิตรกรรมฝาผนัง>
- สมหมาย พันธุ์บ้านแหลม, สมหมาย พันธุ์บ้านแหลม สืบสายสายเส้นล้านนา, พิมพ์ครั้งที่ 1 (เชียงใหม่: จัดทำโดยศิษย์เก่าศิลปกรรม คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่, 2556), 6.
- อิทธิพลและผลกระทบของวรรณกรรมต่อสังคม, เข้าถึงเมื่อ 28 เมษายน 2559, เข้าถึงได้จาก <http://personal.swu.ac.th/students/hm491010016/Literature7.htm>

ภาคผนวก

รายละเอียดผลงานการสร้างสรรค์

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

1. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1
ชื่อผลงาน “องค์พระปฐมเจดีย์” เทคนิค สีอะคริลิก, ทรายบนผ้าใบ
ขนาด 200 x 200 เซนติเมตร พ.ศ. 2556.
2. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2
ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อผลงาน” เทคนิค สีอะคริลิก, ทรายบนผ้าใบ
ขนาด 120 x 150 เซนติเมตร พ.ศ. 2556.
3. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 3
ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อผลงาน” เทคนิค สีอะคริลิก, ทรายบนผ้าใบ
ขนาด 90 x 150 เซนติเมตร พ.ศ. 2556.
4. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 4
ชื่อผลงาน “ไม่มีชื่อผลงาน” เทคนิค สีอะคริลิก, ทรายบนผ้าใบ
ขนาด 100 x 200 เซนติเมตร พ.ศ. 2556.

ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

1. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1
ชื่อผลงาน “ความสำราญของลา” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ปากกา, ดินสอ บนกระดาษสา
ขนาด 50 x 40 เซนติเมตร พ.ศ. 2557.
2. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2
ชื่อผลงาน “สู่ภาคสนาม” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ปากกา, ดินสอ บนผ้าใบ
ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร พ.ศ. 2557.
3. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3
ชื่อผลงาน “คำคืนแห่งเสียงกระซิบ” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ปากกา, ดินสอ บนกระดาษสา
ขนาด 50 x 70 เซนติเมตร พ.ศ. 2557.
4. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 4
ชื่อผลงาน “คำสั่งสอน” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ปากกา, ดินสอ บนผ้าใบ
ขนาด 80 x 140 เซนติเมตร พ.ศ. 2557.
5. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 5
ชื่อผลงาน “BIG HUMAN” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ปากกา, ดินสอ บนดินสอพอง

ขนาด 60 x 90 เซนติเมตร พ.ศ. 2557.

6. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 6

ชื่อผลงาน “ความสำราญของภาพลักษณ์” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ปากกา, ดินสอ บนกระดาษล้าง

ขนาด 90 x 120 เซนติเมตร พ.ศ. 2557.

7. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 7

ชื่อผลงาน “อาหารสำเร็จรูป” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ปากกา, ดินสอ บนผ้าใบ

ขนาด 90 x 120 เซนติเมตร พ.ศ. 2557.

8. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 8

ชื่อผลงาน “ความปรารถนา” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ปากกา, ดินสอ บนกระดาษล้าง

ขนาด 90 x 120 เซนติเมตร พ.ศ. 2557.

9. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 9

ชื่อผลงาน “ความคาดหวัง” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ปากกา, ดินสอ บนผ้าใบ

ขนาด 80 x 60 เซนติเมตร พ.ศ. 2557.

10. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 10

ชื่อผลงาน “อีกฟากฝั่งของกำแพง” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ปากกา, ดินสอ บนผ้าใบ

ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร พ.ศ. 2557.

11. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 11

ชื่อผลงาน “กาลครั้งหนึ่ง” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ปากกา, ดินสอ บนดินสอพอง

ขนาด 100 x 100 เซนติเมตร พ.ศ. 2557.

12. ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 12

ชื่อผลงาน “ผู้นำ” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ปากกา, ดินสอ บนดินสอพอง

ขนาด 110 x 150 เซนติเมตร พ.ศ. 2557.

ภาพผลงานวิทยานิพนธ์

1. ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน “ผู้ทรงเกียรติ” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ดินสอ บนผ้าใบ

ขนาด 130 x 200 เซนติเมตร พ.ศ. 2558.

2. ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน “ความจริงที่ซ่อนเร้น” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ปากกา, ดินสอบนกระดาษสา

ขนาด 120 x 228.5 เซนติเมตร พ.ศ. 2558.

3. ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน “ขายฝัน” เทคนิค สีอะคริลิก, สีฝุ่น, ดินสอ บนผ้าใบ

ขนาด 173 x 173 เซนติเมตร พ.ศ. 2558.

4. ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน “วาระของผู้ถูกกระทำ” เทคนิค สีอะคริลิก, ดินสอ บนผ้าใบ

ขนาด 120 x 200 เซนติเมตร พ.ศ. 2559.

5. ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

ชื่อผลงาน “เสียงบ่นพึมพำของการดำรงอยู่” เทคนิค สีอะคริลิก, ดินสอ บนผ้าใบ

ขนาด 140 x 200 เซนติเมตร พ.ศ. 2559.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายสุทธิเกียรติ พุ่มพวง
 เกิด 17 สิงหาคม 2532
 ที่อยู่ 55/2 ม.2 ต.แม่สา อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ 50180
 โทร 083-5165-323
 E-mail parn-always@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2551 มัธยมศึกษา โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ
 พ.ศ. 2555 ศิลปบัณฑิต สถาบันมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
 คณะศิลปกรรม สาขาศิลปะไทย (วิทยาเขตภาคพายัพ)
 พ.ศ. 2558 ศิลปมหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปะไทย คณะจิตรกรรมประติมากรรม
 และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

การแสดงผลงานและเกียรติประวัติ

พ.ศ. 2558 นิทรรศการเดี่ยว “STORY” ณ ดิตา แกลอรี เชียงใหม่

